

Utjecaj globalne zajednice certificiranih B korporacija na ekonomiju i društvo

Pauletić, Mario

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:386094>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-09**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

Mario Pauletić

**UTJECAJ GLOBALNE ZAJEDNICE CERTIFICIRANIH
B KORPORACIJA NA EKONOMIJU I DRUŠTVO**

Diplomski rad

Pula, 2022.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Fakultet ekonomije i turizma

„Dr. Mijo Mirković“

**UTJECAJ GLOBALNE ZAJEDNICE CERTIFICIRANIH B
KORPORACIJA NA EKONOMIJU I DRUŠTVO**

Diplomski rad

Mario Pauletić

JMBAG: 0303072773, redovan student

Studijski smjer: Management i poduzetništvo

Kolegij: Socio – ekonomski menadžment

Znanstveno područje: društvene znanosti

Znanstveno polje: ekonomija

Znanstvena grana: Organizacija i menadžment

Mentor: izv. prof. dr. sc. Sabina Lacmanović

Pula, rujan 2022.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Socijalno poduzetništvo	2
3. Certificirane B korporacije.....	4
3.1. Pojam i definicija certificiranih B korporacija.....	4
3.1. Važnost certificirane B korporacije važne.....	6
3.2. Prednosti i izazovi poslovanja certificiranih B korporacija	8
3.3. Certificirane B korporacije i društveno odgovorno poslovanje	15
4. Uloga B Lab-a u postupku stjecanja certifikata B Corp.....	18
4.1. Organizacija B Lab	18
4.2. Uloga B Lab-a u procesu certificiranja.....	20
5. Postupak stjecanja certifikata B Corp	26
6. Globalna zajednica certificiranih B korporacija	30
6.1. B Lab Global.....	30
6.2. B Lab Europe	32
6.3. Sistema B.....	35
6.4. Ostale utjecajne regionalne i nacionalne organizacije koje pružaju podršku B Corp pokretu.....	38
7. Područja utjecaja certificiranih B koporacija na ekonomiju i društvo.....	45
8. Primjeri odabranih certificiranih B korporacija.....	48
8.1.Mpower	48
8.2. Cotopaxi	50
8.3. Frank and Oak.....	52
8.4. Bombas	54
8.5. Tentree	56
9. Zaključak	59
10. Popis literature.....	59
11. Popis slika	64
12. Popis tablica	64
Sažetak.....	65
Summary	67

1. Uvod

Glavni predmet istraživanja u ovom diplomskom radu bit će utjecaj globalne zajednice certificiranih B korporacija na ekonomiju i društvo u cjelini, a u radu će se analizirati i odabrane certificirane B korporacije te njihovo poslovanje. U današnjem svijetu ima sve više problema u vidu zagađenosti okoliša, kršenja i zanemarivanja ljudskih prava te ostalih ekoloških i socijalnih problema, a upravo su certificirane B korporacije one koje se u poslovnom svijetu bore s navedenim problemima i pokušavaju ih iskorijeniti te se kroz inovativna rješenja suočavaju s njima. Certificirane B korporacije ispunjavaju vrlo stroge standarde vezano za socijalni i ekološki aspekt poslovanja te transparentnost, a kao rezultat toga javljaju se pozitivni ekološki učinci te bolji socijalni standardi, kako u lokalnim zajednicama u kojima korporacije djeluju, tako i u samim korporacijama putem zadovoljstva zaposlenika. Danas se od korporacija sve više očekuje da posluju transparentno i po društveno odgovornim načelima, a ne da sav svoj fokus usmjeravaju isključivo i jedino na profit. Certificirane B korporacije se putem certifikata nastoje „odvojiti“ od kompanija koje društveno odgovorno poslovanje primjenjuju isključivo iz razloga jer „moraju“ i jer na taj način u javnosti stvaraju pozitivnu sliku o sebi.

U prvom poglavlju rada ukratko će se definirati i pojasniti pojam socijalnog poduzetništva. U drugom poglavlju rada definirati će se pojam certificiranih B korporacija te njihove prednosti i izazovi prilikom poslovanja. U trećem poglavlju će se detaljnije definirati uloga B Lab-a te postupak stjecanja certifikata B Corp. U četvrtom poglavlju detaljnije će se istražiti globalna zajednica certificiranih B korporacija (B Lab Global) te (B Lab Europe) Sistema B, a u petom će se poglavlju istražiti područja utjecaja certificiranih B korporacija na ekonomiju i društvo. U posljednjem će se dijelu rada na primjerima odabranih korporacija prikazati njihovo poslovanje i aktivnosti koje obavljaju kako bi zadovoljili rigorozne standarde po pitanju socijalnih i ekoloških segmenata.

2. Socijalno poduzetništvo

Socijalno poduzetništvo predstavlja koncept koji pokreće stvaranje ekonomske, ali i socijalne vrijednosti kroz izgradnju novih vrijednosti te društvenih promjena koje zadovoljavaju potrebe društva te stvara pozitivan učinak na društvo. „Iako im je bitno obilježje i ekonomska aktivnost, socijalno poduzetničkim pothvatima glavna je svrha stvoriti pozitivan društveni učinak.“¹ Mnogi autori smatraju kako socijalno poduzetništvo postoji dugi niz godina, a glavna svrha njegova nastajanja bila je rješavanje gorućih problema koji zahvaćaju društvo u cjelini, a kojima se ne posvećuje dovoljno pažnje. Termin socijalnog poduzetništva popularizira Bill Drayton² 80-ih godina prošlog stoljeća kada je osnovao zakladu Ashoka s ciljem davanja potpore socijalnim poduzetnicima s socijalnom vizijom, a ovaj je oblik najbolje opisao upravo on, koji smatra kako socijalno poduzetništvo predstavlja ono poduzetništvo koje u sebi ima „usađeni“ etički integritet s ciljom da se maksimiziraju društvene vrijednosti, a ne profit. Socijalno poduzetništvo podrazumijeva primjenu inovativnosti, uporan i naporan rad, jasno definirane ciljeve i aktivnosti te odgovornost prema društvu, sve to s ciljem unaprjeđenja kvalitete života, a zadatak je jednaku pažnju istodobno usmjeriti prema ostvarivanju financijskih i društvenih ciljeva. Socijalno je poduzetništvo usmjereno prema zadovoljavanju ljudi te omogućavanju ravnopravnosti i jednakih mogućnosti za sve, na zaštitu okoliša, ali je naravno, kao i svako drugo profitno poduzeće usmjereno i na profit te financijsku održivost i stabilnost poslovanja. Upravo iz navedenih razloga, ovakav se tip poduzetništva znatno razlikuje od klasičnog poduzetništva, zato jer ne teži samo ostvarivanju tržišnih ciljeva, već veliku pažnju usmjerava i na društvene i ekološke ciljeve. Sama „dobić“ socijalnog poduzeća očitava se u vidu daljnjeg poslovanja te boljitka zajednice u kojoj djeluje, a ne jedino i isključivo u vidu maksimizacije profita za vlasnike, što u konačnici znači da će socijalni poduzetnik sebi i svojim djelatnicima osigurati pravednu plaću, stabilno poslovanje poduzeća te omogućiti pozitivan učinak na lokalnu zajednicu, društvo u cjelini te okoliš. Svaki bi socijalni poduzetnik trebao biti pokretač i „agent“ društvenih i ekonomskih promjena koje će se pozitivno odraziti na društvo i okoliš. Činjenica je kako u suvremenom svijetu postoji sve više gorućih

¹ D. Baturina i Z. Babić, *Socijalna ekonomija i socijalno poduzetništvo*, Zagreb, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2021., str. 17

² H. Periša, *Poduzetništvo i razvoj: socijalno poduzetništvo*, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/aukos%3A261/datastream/PDF/view>, str. 5, pristupljeno : 19.07.2022.

problema koji su vezani za društvo, a pogotovo za okoliš i upravo iz tih razloga, potrošači i građani od kompanija sve više zahtijevaju da posluju po društveno odgovornim načelima. Osim potrošača, to su sve više počeli zahtijevati i sami zaposlenici jer se korporacije prema njima ne ponašaju na odgovarajući način, usprkos činjenici da su upravo kvalitetni i zadovoljni zaposlenici ključ svake uspješne kompanije. Sve veći dio društva smatra kako temelj svake korporacije mora biti transparentnost i odgovornost, kako prema samom društvu, tako i prema zaposlenicima i potrošačima koji su izravno povezani sa samom kompanijom. „Suvremena obveza poduzeća i poduzetnika je da poduzimaju sve mjere i instrumente u svom poslovanju kojima će dati doprinos društvu, ali i ostvariti poslovne interese, što mogu postići jedino na način da posluju kao otvoreni sustavi, s otvorenim primanjem informacija iz društva i otvorenim pružanjem informacija u svoju poslovnu i društvenu okolinu.“³ Osim samih potrošača i zaposlenika, sve veći broj investitora ulaže u poduzeća koja posluju održivo te koja ostvaruju pozitivne socijalne i ekološke učinke. Za suvremeno je poduzeće od ključne važnosti da u svoje poslovanje uz ekonomske, uključi i socijalne principe. Ovakvo poslovanje sa sobom donosi brojne prednosti, a neke od najizraženijih su pozitivni imidž te povezivanje s potrošačima i društvom, privlačenje i zadržavanje kvalitetnih zaposlenika, a svi su navedeni čimbenici od iznimne važnosti za uspješno poslovanje poduzeća.

³ M. Ivaniš, *Društveno poduzetništvo – poluga društava blagostanja*, Rijeka, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, 2018., str. 200

3. Certificirane B korporacije

3.1. Pojam i definicija certificiranih B korporacija

„Certificirane B korporacije su one kompanije koje su certificirane od strane neprofitne organizacije B Lab zadovoljavajući iznimno stroge i rigorozne standarde po pitanju njihovih socijalnih i ekoloških aktivnosti te transparentnosti i odgovornosti u njihovom poslovanju.“⁴ U suvremenom svijetu korporacije poprimaju sve značajniju ulogu. Činjenica je kako velika većina korporacija svoju pažnju usmjerava na maksimizaciju profita ne mareći previše o negativnim utjecajima i posljedicama na ostale segmente poput društva i okoliša. To je jedan od najvažnijih razloga zbog kojeg se suvremene korporacije teško mogu povezati s pozitivnim socijalnim i ekološkim učincima. Prilikom procesa certificiranja, B Lab ocjenjuje kompaniju u cjelini te procjenjuje uključenost i motivaciju zaposlenika kompanije, ekološki učinak, djelovanje na lokalnu zajednicu, način i strukturu upravljanja, odnose s kupcima i ostale segmente samog poslovanja, a ne samo pojedine segmente u poslovanju, kao što su recimo postrojenje ili proizvod korporacije, koji na prvu ruku mogu djelovati iznimno kvalitetno i uspješno, ali ne mora značiti da je cjelokupna situacija u korporaciji takva. Navedena procjena od iznimne je važnosti zbog toga jer pomaže u razlikovanju korporacija koje stvarno pridaju važnost socijalnim i ekološkim aspektima od onih korporacija koje to čine samo zbog dobrog imidža u javnosti i marketinga. Danas je u svijetu prisutna rastuća globalna zajednica koja se sastoji od tisuća certificiranih B korporacija u različitim industrijama. One imaju zajednički cilj⁵, a to je redefinicija uspjeha u vlastitom poslovanju u svrhu toga da se korporacije ne natječu za to da budu „najbolje na svijetu“, već da budu najbolje za svijet. Korporacije koje nastoje postati certificirane moraju zadovoljiti osnovna tri zahtjeva, a to su : društvena i ekološka učinkovitost, pravna odgovornost te javna transparentnost. „Certificirane B korporacije vodeće su u globalnom pokretu za uključivo, pravedno i regenerativno gospodarstvo. Za razliku od drugih certifikata za tvrtke, B Lab je

⁴ R. Honeyman i T. Jana, *The B Corp Handbook – How you can use business as a force for good*, 2. izdanje, dostupno na : file:///C:/Users/User/Downloads/the-b-corp-handbook-how-you-can-use-business-as-a-force-for-good-9781523097531-1523097531_compress.pdf#page=40&zoom=100,0,0, str. 25, pristupljeno : 20.03.2022.

⁵ D. Milec, B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, str. 4, pristupljeno : 19.07.2022.

jedinstven u sposobnosti mjerenja cjelokupnog društvenog i ekološkog utjecaja kompanije.⁶ Također, od iznimne je važnosti napomenuti kako korporacije koje su dobile certifikat, isti moraju obnavljati svake tri godine⁷, što znači da nije dovoljno samo proći iznimno strogu provjeru i zadovoljiti rigorozne standarde, već je potrebno konstantno poslovati po navedenim načelima. „Postoji mnogo društvenih problema koje ne mogu rješavati samo vlada i neprofitne organizacije, stoga cijela zajednica B korporacija kontinuirano radi na smanjenju nejednakosti, siromaštva, zdravijem i čistijem okolišu, jačim zajednicama i stvaranju boljih radnih mjesta.“⁸ Certificirane B korporacije od klasičnih se razlikuju u činjenici kako njihova svrha nije samo maksimizacija vrijednosti za dioničare vlasnike, već žele pozitivno utjecati na okoliš i društvo u cjelini. „Certificirane B korporacije su holističke, nisu isključivo fokusirane samo na jedan društveni ili ekološki problem. I proces za postizanje i održavanje certifikata je rigorozan i zahtjeva angažman timova i odjela u cijeloj kompaniji.“⁹ Certificirane B korporacije na prvo mjesto stavljaju zaposlenike, ali i potrošače te ostale građane i okoliš i fokusirane su na to da svoju dobit i razvoj koriste za postizanje širih i većih ciljeva, a to su pozitivan utjecaj na okoliš, svoje zaposlenike te lokalnu zajednicu u kojoj djeluju i društvo u cjelini. Budući da posluju na specifičan način i provode aktivnosti koje nisu usmjerene isključivo ostvarivanju profita, može se reći da certificirane B korporacije itekako razmišljaju o posljedicama koje njihovo djelovanje može ostaviti na buduće naraštaje i okoliš, pa se može zaključiti kako svojim odgovornim poslovanjem iza sebe žele ostaviti bolju i kvalitetniju okolinu i stvoriti kvalitetne uvjete za život. B Corp certifikat kompanijama može pomoći i u stvaranju strateških prednosti te jačanju konkurentne pozicije na tržištu u odnosu na suparnike. Danas je u svijetu prisutno 5.279 certificiranih B korporacija, koje su raspoređene u 83 zemlje i 156 industrija, a ukupno zapošljavaju čak 433 875 radnika¹⁰, što je zapanjujuća brojka, s obzirom da korporacije prilikom certificiranja moraju prolaziti i zadovoljiti zaista rigorozne standarde.

⁶ B Lab, About B Corps, Dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/certification>, pristupljeno : 21.03.2022.

⁷ M. Stipanović, Analiza pokazatelja društvenog utjecaja u okviru certifikata B Corp, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A6128/datastream/PDF/view>, str. 2, pristupljeno : 19.07.2022.

⁸ M. Stipanović, Analiza pokazatelja društvenog utjecaja u okviru certifikata B Corp, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A6128/datastream/PDF/view>, str. 2, pristupljeno : 21.03.2022.

⁹ B Lab, About B Corps, Dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/certification>, pristupljeno : 21.03.2022.

¹⁰ B Lab, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/>, pristupljeno : 19.07.2022.

Slika 1 : Oznaka certificirane B korporacije

Izvor : Triodos Bank,

https://www.google.com/search?q=certified+b+corporation&rlz=1C1BNSD_hr&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiS8rK216X3AhUTtqQKHUdGdVUQ_AUoAXoECAIQAw&biw=767&bih=744&dpr=1.25#imgrc=PeqvlS-mhcXZqM3.1

3.1. Važnost certificiranih B korporacija za ekonomiju i društvo

Postoje brojni razlozi zbog kojih su certificirane B korporacije bitne za društvo, a neki od najvažnijih su prema Honeyman-u¹¹ :

1. Ubrzavaju evoluciju kapitalizma – B Corp pokret smatra kako bi se kapitalizam trebao temeljiti na modelu koji kreira trajne i djeljive vrijednosti za sve dionike (zaposlenike, zajednicu, okolinu, dobavljače...). Ovaj pokret nastoji ubrzati takav trend stvaranjem i promocijom novih pravnih struktura kojima je svrha kreiranje vrijednosti za sve dionike te stvaranje transparentnih i neovisnih standarda socijalnog i ekološkog poslovanja koji kreiraju kvalitetnije, efikasnije i djelotvornije tržište.
2. Redefiniraju uspjeh poslovanja – B Corp pokret usmjeren je na novi set i fokus za korištenje poslovanja za širu svrhu (na nešto više od samog profita).
3. Certificirane B korporacije su konkretne i mjerljive – B Corp certifikat usmjerava korporacije na način da provode aktivnosti koje ostavljaju pozitivne posljedice na okoliš i društvo u cjelini na način koji ljudi mogu stvarno prepoznati i mjeriti.
4. Grade kolektivni glas – B Corp pokret širi glas različitih tržišta u pozadini objedinjujućeg brenda koji se zalaže za bolje i kvalitetnije načine poslovanja.
5. Ovakav je način poslovanja bolji način poslovanja – na mnogim je primjerima prikazano kako je B certifikat pomogao kompanijama da postanu bolje u svom

¹¹ R. Honeyman, The B Corp Handbook : How to use business as a force for good, 1. izdanje, San Francisco: Berret-Koehler Publishers, Inc., 2014., str. 12

poslovanju i to na način da privlače i zadržavaju talentirane zaposlenike, povećavaju kapital te šire svoje poslovanje i uvode nove poslove.

6. Certificirane B korporacije se bore za nešto, a ne protiv nečega – B Corp pokret podržava pozitivne i inovativne prakse za rješavanje gorućih globalnih problema.

„Dioničari B korporacija žele znati da je njihov kapital dobro investiran, ali ne na štetu okoliša i društva te imaju pravo tužiti vodstvo korporacije ukoliko ona krši svoju društveno odgovornu misiju, a potrošači imaju pravo na maksimalnu transparentnost vezano za utjecaje B korporacije na društvo i okoliš.“¹² Ovakav tip korporacija javio se kao posljedica negativnih utjecaja koje su tradicionalne kompanije počele imati u sve većem obujmu, a glavni cilj i svrha ovakvih korporacija je stvaranje pozitivnog utjecaja na okoliš i društvo u cjelini.

Važno je napomenuti kako je i B ekonomija iznimno bitan faktor, a ujedno i puno širi od pokreta B Corp. Osim certificiranih B korporacija, ovakva ekonomija uključuje i ¹³: kompanije koje su koristile B Impact Assessment (procjenu utjecaja) kako bi mjerile i poboljšale svoje poslovanje, tisuće dobrotvornih korporacija, sve veći broj investitora koji ulažu u brojne certificirane B korporacije, akademike, znanstvenike i stručnjake koji poučavaju o i istražuju pokret B Corp i na taj način nastoje pokrenuti pozitivne promjene, velike korporacije koje koriste procjene za poboljšanje svojih društvenih i ekoloških učinaka te za poboljšanje učinaka svih dionika koji se dovode u vezu s njihovim poslovanjem (dobavljači, zaposlenici, kupci i sl.). U konačnici, može se zaključiti kako B ekonomija podržava sve one koji nastoje svoj posao koristiti kao „silu“ za pokretanje pozitivnih promjena u vidu smanjenja negativnih i povećanja pozitivnih utjecaja na društvo i okoliš. „B ekonomija je važna jer znači da svatko – ne samo isključivo certificirane B korporacije – može sudjelovati u širem pokretu. Smatra se da će B ekonomija uspjeti kada neće više biti potrebno posebno spominjati „B ekonomiju“ – već će dovoljno biti reći samo globalna ekonomija, koja će usklađivati svoje aktivnosti prema stvaranju zajedničkog i trajnog prosperiteta za sve.“¹⁴

¹² D. Milec, B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, str. 13, pristupljeno : 23.03.2022.

¹³ R. Honeyman i T. Jana, *The B Corp Handbook – How you can use business as a force for good*, 2. izdanje, dostupno na : file:///C:/Users/User/Downloads/the-b-corp-handbook-how-you-can-use-business-as-a-force-for-good-9781523097531-1523097531_compress.pdf#page=40&zoom=100,0,0, str. 28, pristupljeno : 19.07.2022.

¹⁴ R. Honeyman i T. Jana, *The B Corp Handbook – How you can use business as a force for good*, 2. izdanje, dostupno na : file:///C:/Users/User/Downloads/the-b-corp-handbook-how-you-can-use-business-as-a-force-for-good-9781523097531-1523097531_compress.pdf#page=40&zoom=100,0,0, str. 28, pristupljeno : 23.03.2022.

3.2. Prednosti i izazovi poslovanja certificiranih B korporacija

Činjenica je kako je sve veći dio kompanija počeo uviđati kako je potrebno kombinirati interese poslovanja i društvene i ekološke aspekte. Fokus na socijalna i ekološka pitanja pomoći će korporaciji da postigne konkurentsku prednost i ojača svoju poziciju u odnosu na suparnike. Iako u suvremenom svijetu održivost zaista postaje sve važnija i sve ju više korporacija implementira u svoje poslovanje, ne može se pobjeći od toga da B Corp certifikat podiže poslovanje korporacije na dodatnu razinu i omogućava brojnim dionicima stvarni uvid u kompletno stanje korporacije. Certifikat B Corp potiče još više promišljanja cijelog sustava o socijalnim i ekološkim praksama korporacije što navodi korporacije da razvijaju još kvalitetnije programe za svoje korisnike i potrošače i na taj način dodatno ojačati ugled kao korporacije koje su usmjerene na održivost i društvenu i ekološku odgovornost. „Dolazak i rast B korpusa je prijelomni trenutak za poslovanje. Jasno je da smo došli u vrijeme kada tvrtke koje isključuju društvene i ekološke aspekte iz svojih operativnih misija riskiraju gubitak tržišnog udjela i uništavanje vrijednosti za dioničare.“¹⁵

Prema Honeyman-u veliki dio certificiranih B korporacija izdvaja 10 najbitnijih prednosti koje im je B certifikat omogućio, a to su¹⁶ :

1. biti dio zajednice lidera sa zajedničkim vrijednostima
2. privlačiti talentirane, motivirane i angažirane zaposlenike
3. povećati svoju vjerodostojnost i izgraditi povjerenje s svojim dionicima
4. pojačati prisutnost u medijima
5. benchmarking i poboljšanje poslovanja
6. dodatno privlačenje investitora
7. zaštititi misiju korporacije u smislu njene dugoročnosti
8. jačati kolektivizam
9. uštediti novac
10. biti dio globalnog pokreta.

¹⁵ R. Stammer, „It pays to become a B Corporation“, *Harvard Business Review*, 2016., dostupno na : <https://hbr.org/2016/12/it-pays-to-become-a-b-corporation>, pristupljeno : 25.03.2022.

¹⁶ R. Honeyman, *The B Corp Handbook : How to use business as a force for good*, 1. izdanje, San Francisco: Berret-Koehler Publishers, Inc., 2014., str. 21

„Najznačajniji i najispunjeniji aspekt B Corp certifikacije je snaga zajednice, odnosno osjećaj pripadnosti kompanije nečem većem od samostalnog poslovanja.“¹⁷ Važno je napomenuti kako korporacije na taj način žele doprinijeti puno više i proširiti svoj obujam djelovanja i izvan samog poslovanja korporacije. Pripadanje zajednici sa sobom donosi brojne prednosti. Neke od njih su sigurno suradnja s drugim zajednicama i zajedničko pokretanje pozitivnih promjena i smanjvanje negativnih utjecaja na društvo i okoliš.

Certificirane B korporacije omogućavaju svojim zaposlenicima da posao obavljaju sa užitkom, a ne pod opterećenjem i pritiskom. Zaposlenici tako na poslu mogu samostalno preuzimati inicijativu i koristiti kreativna i inovativna rješenja u rješavanju praktičnih problema, što će od zaposlenika sigurno izvući „ono najbolje“, a to će se u konačnici pozitivno odraziti na poslovanje same korporacije.¹⁸ Činjenica je kako se u suvremenom poslovnom svijetu zaposlenici susreću sa sve više problema. Od njih se očekuje da na poslu daju maksimum bez obzira na sve, rade pod iznimnim pritiscima, konstantno se na poslu susreću sa raznim rokovima, a to sa sobom može donijeti i negativne posljedice u vidu stresa i narušavanja zdravlja. Iz tog razloga zaposlenici sve više žele ostvariti balans između privatnog i poslovnog života i od svojih poslodavaca traže više vremena kako bi bili u mogućnosti iskoristiti ga i za život izvan korporacije (obitelj, slobodno vrijeme i sl.). „Prednost certificirane B korporacije je da lakše privlači, zadržava i angažira zaposlenike i oko više svrhe same kompanije, ali i oko B Corp kolektivne svrhe (voditi globalni pokret za redefiniranje uspjeha poslovanja).“¹⁹

Certificirane B korporacije puno će lakše izgraditi ugled i stvoriti povjerenje sa svojim dionicima u odnosu na tradicionalne korporacije iz razloga jer je u procesu certificiranja potrebno zadovoljiti rigorozne standarde koji ocjenjuju svaki segment poslovanja, a ne samo pojedine. U procesu certificiranja u obzir se uzima svaki aspekt korporacije, od odnosa korporacije prema zaposlenicima, do njene

¹⁷ D. Milec, B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, str. 19, pristupljeno : 27.03..2022.

¹⁸ R. Honeyman i T. Jana, The B Corp Handbook – How you can use business as a force for good, 2. izdanje, dostupno na : file:///C:/Users/User/Downloads/the-b-corp-handbook-how-you-can-use-business-as-a-force-for-good-9781523097531-1523097531_compress.pdf#page=40&zoom=100,0,0, str. 47, pristupljeno : 19-07.2022.

¹⁹ R. Honeyman i T. Jana, The B Corp Handbook – How you can use business as a force for good, 2. izdanje, dostupno na : file:///C:/Users/User/Downloads/the-b-corp-handbook-how-you-can-use-business-as-a-force-for-good-9781523097531-1523097531_compress.pdf#page=40&zoom=100,0,0, str. 47, pristupljeno : 27.03.2022.

uključenosti u zajednicu te utjecaja na okoliš i okolinu u kojoj korporacija djeluje. Na taj se način korporacija ne može poslužiti dobrim marketingom i ostalim „trikovima“ kako bi potrošačima i kupcima servirala proizvode ili usluge koji se predstavljaju kao dobri, a zapravo je riječ o proizvodima koji u stvarnosti i nisu toliko kvalitetni i dobri ili su proizvedeni u nehumanim uvjetima rada. „To je bitno jer B Corp certifikat u odnosu na druga ograničena ocjenjivanja postrojenja, proizvoda i usluga nudi opsežnu sliku cijele kompanije te pritom mijenja dvosmislene koncepte kao što su „zeleno“ i „odgovorno“ u nešto konkretno i mjerljivo.“²⁰ Također, od krucijalne je važnosti izdvojiti činjenicu kako svaki posjetitelj B Lab-ove internet stranice može dobiti uvid u izvještaj o svakoj certificiranoj B korporaciji i njenom odnosu prema dionicima, zajednici i okolišu. Upravo je ovakva vrsta izvještaja olakšala i omogućila raznim zainteresiranim stranama, kao što su investitori, mediji i potrošači, da o kompaniji stvore pravu i istinsku sliku i na taj način izgrade sustav povjerenja koji će omogućiti navedenim stranama da sa korporacijom izgrade kvalitetan odnos kakav bi svaka korporacija trebala imati sa zainteresiranim dionicima.

Certificirane B korporacije uz poduzetnički interes svoje poslovanje koriste kako bi doprinijele društvu u cjelini i riješile probleme vezane za okoliš koji postaju sve učestaliji i veći, pogotovo u vidu sve većeg zagađenja, klimatskih promjena i ostalih negativnih posljedica koje se primarno javljaju zbog negativnog utjecaja čovjeka na prirodu. Osim toga što sve više certificiranih B korporacija dobiva puno pažnje u medijima, također se sve više piše i o samom pokretu B Corp, koji u suvremenom poslovnom svijetu postaje sve važniji. Treba istaknuti kako u tome veliku ulogu ima i B Lab, jer u velikoj mjeri doprinosi izgradnji odnosa s javnošću i promociji samog pokreta. „Jedan od primarnih ciljeva s kojima se susreću certificirane B korporacije je prikupljanje kapitala i rast poslovanja bez narušavanja izvornih socijalnih i ekoloških vrijednosti korporacije.“²¹

Također, još jedna od vrlo važnih prednosti koje sa sobom donosi B Corp certifikat je i B procjena utjecaja. To je alat koji korporacijama pomaže u mjerenju njihovih socijalnih i ekoloških aktivnosti. Korporacijama omogućava uvid u njihov utjecaj te im

²⁰ D. Milec, B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, str. 20, pristupljeno : 29.03.2022.

²¹ R. Honeyman i T. Jana, The B Corp Handbook – How you can use business as a force for good, 2. izdanje, dostupno na : file:///C:/Users/User/Downloads/the-b-corp-handbook-how-you-can-use-business-as-a-force-for-good-9781523097531-1523097531_compress.pdf#page=40&zoom=100,0,0, str. 52, pristupljeno : 29.03.2022.

pomaže shvatiti na koji način utječu na samu zajednicu i društvo u cjelini, svoje zaposlenike te okoliš i ostale segmente s kojima su u doticaju zbog svog poslovanja. Na taj način, korporacije mogu dobiti svojevrsnu „pomoć“ i odgovore kako bi mogli unaprijediti svoje aktivnosti i ukloniti svoje nedostatke te tako podignuti svoje poslovanje po pitanju socijalnih i ekoloških aspekata na još veću razinu.

Održivost, društveno odgovorno poslovanje te poslovanje u kojem se ne gleda isključivo na financijske aspekte i profit, već i na socijalne i ekološke aspekte u suvremenom svijetu postaje sve važnije. Investitori su na neki način „okrenuli ploču“ potaknuti sve većim negativnim posljedicama koje tradicionalne kompanije izazivaju u svijetu, a B Corp certifikat svakako pomaže korporacijama da privuče investitore koji žele ulagati u korporacije koje će poslovati na spomenuti način. Prema Honeymanu, postati B korporacijom, za samu korporaciju znači da će imati mogućnost povećati vlastiti kapital od strane velikog raspona investitora.²² Sve više investitora počelo je ulagati upravo u certificirane B korporacije zbog njihove procjene kako će ovakve korporacije, koje u obzir uzimaju sve dionike te socijalne i ekološke aspekte, a ne samo profit, za razliku od onih tradicionalnih, u budućnosti početi stvarati puno bolje financijske rezultate, a osim profita, stvarati će i pokretati pozitivne promjene za sve svoje dionike. Još jedna od velikih prednosti, u ovom segmentu glede investitora²³, je svakako činjenica kako B Lab certificiranim B korporacijama na neki način pomaže u privlačenju investitora i prikupljanju kapitala putem direktne veze s raznim pružateljima financijskih usluga, od raznih komercijalnih banaka, pa do financijskih savjetnika.

Sam pokret B Corp jača i organizira glas korporacija koje se nalaze u različitim industrijama i državama. 5 279 korporacija koje su prisutne u 83 različite zemalje i 156 različitih industrija imaju mogućnost biti ujedinjene i pozivati ostale da im se pridruže u njihovom glavnom cilju, a to je stvaranje ekonomije, koja će putem korporacija i njihovih poslovanja težiti tome da stvori tržišne sudionike koji će činiti sve što je u njihovoj moći da budu snaga koja će činiti dobro za društvo u cjelini, jačanje kvalitete života i podizanje životnih standarda na veću razinu te smanjenje negativnih utjecaja na okoliš. Ovakva je zajednica sigurno puno jača i ima puno veću mogućnost utjecaja od bilo koje pojedinačne korporacije na svijetu, pa čak i one

²² R. Honeyman, *The B Corp Handbook : How to use business as a force for good*, 1. izdanje, San Francisco: Berret-Koehler Publishers, Inc., 2014., str. 32

²³ D. Milec, *B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima*, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, str. 27, pristupljeno : 19.07.2022..

najjače, a s obzirom na rast i razvoj pokreta u zadnjih nekoliko godina, snaga B Corp zajednice u budućnosti će sigurno samo rasti i jačati.

Jedna od prednosti koje B Corp certifikat donosi sa sobom je i činjenica da korporacijama spomenuti certifikat pomaže i pri uštedi novca. Iako certificirane B korporacije veliku pažnju usmjeravaju prema socijalnim i ekološkim aspektima, one su poput tradicionalnih korporacija, na tržištu pozicionirane i zbog poduzetničkih aktivnosti te stvaranja profita. B Corp certifikat im putem brojnih partnerstava omogućava značajne uštede i pomaže u njihovom poslovanju, što sigurno nije zanemariva činjenica za niti jednog sudionika tržišta, pa tako ni za spomenute korporacije, koje ipak nisu isključivo orijentirane prema profitu.

„Standardizirane komponente unutar *B Impact Assessment-a* (BIA) i interaktivni proces procjene B Lab-a pruža holistički i sustavni model za dugoročno vođenje poslovanja. BIA pomaže kompanijama, ne samo identificirati održive i svrsishodne prakse koje su zanemarili, već pruža benchmarking informacije o tome što rade druge slične kompanije.“²⁴ BIA je platforma koja ne samo da omogućava korporacijama da usporede svoj utjecaj sa ostalim korporacijama, već im pruža mogućnost da uče o najboljim praksama u poslovanju. Također, nudi i prilagođena rješenja za poduzeća kako bi mogli poboljšati svoj utjecaj, a također, ovaj sveobuhvatni alat pomaže korporacijama da usklade svoju socijalnu misiju sa svakim dijelom svog poslovanja, svojim zaposlenicima i kupcima, dobavljačima i ostalim dionicima koji su u doticaju sa samom korporacijom. Standardi BIA isto tako pomažu korporacijama da se uključe u kontinuirano poboljšanje svog utjecaja i ostanu vjerni svojoj socijalnoj misiji u slučaju da se poslovanje korporacije širi i raste ili mijenja. Alat je koristan i za produbljivanje utjecaja u upravljanju lancem opskrbe i na taj način pomaže dobavljačima koji su u doticaju s korporacijom da se poboljšaju i razviju svoje poslovanje. Također, članstvo u zajednici B Corp pomaže korporacijama i njihovim zaposlenicima da dođu do korporacija koje sa njima dijele isto mišljenje u vidu poslovanja koje je podjednako orijentirano i na profit, ali i na socijalne i ekološke aspekte. Umrežavanje je od velike važnosti, a pogotovo za male i srednje korporacije kojima ovaj tip mreže pomaže da dijele ideje i zajedno rješavaju izazove putem

²⁴ C. Marquis, *Why it pays to become a Certified B Corporation – Making the business case for the B impact assessment*, dostupno na : <https://cpb-us-e1.wpmucdn.com/blogs.cornell.edu/dist/d/4317/files/2020/09/Why-it-Pays-FINAL-updated.pdf> , pristupljeno : 01.04.2022.

zajednice. Osim toga, ova zajednica služi i za promociju i pokretanje pozitivnih promjena u svijetu.

„Glavni nedostatak B korporacija je što kompanije koje žele biti certificirane moraju taj certifikat i platiti. Kako se recertifikacija vrši svake tri godine, odnosno B Corp certifikat vrijedi tri godine, tako i kompanije svake tri godine moraju plaćati certifikat ovisno o svojim prihodima/prodaji i strukturi.“²⁵ Pokret B Corp u velikom je porastu, međutim, ipak populacija nije toliko dobro upoznata s ovim konceptom i praksom certificiranih B korporacija, a upravo je to razlog da potrošači, ali investitori ne obraćaju previše pažnje korporacijama koje posjeduju certifikat B Corp i koje nisu orijentirane isključivo na profit, već i na interese samih potrošača i ostalih dionika. Upravo je neznanje o tome što B Corp pokret predstavlja jedan od glavnih razloga što certificirane B korporacije nisu dovoljno prepoznate u svijetu, međutim, B zajednica konstantno radi na tome i unaprijeđuje svoj koncept sklapanjem raznih partnerstava diljem svijeta. „Proces stjecanja certifikata B Corp je dugotrajan i birokratski – čak i uz potporu B Lab-a koja i nije najbolja ako se radi o manjim korporacijama. Ima dosta pritužaba da je proces dobivanja certifikata kompleksan te da može potrajati čak i do 10 mjeseci ili više.“²⁶ Upravo je birokracija i velika količina dokumentacije koje korporacije u procesu certificiranja moraju prikupiti okarakterizirana i istaknuta kao glavni problem od strane korporacija koje su isti prošle. „Glavni problem vezan uz reguliranje B korporacija se odnosi na određivanje granica same kategorije kao i problem s učinkovitim reguliranjem istih. Pod prijetnjom kategorije smatra se sposobnost B korporacija da oslabe tradicionalne profitne i neprofitne organizacije.“²⁷ Korporacije prije same prijave moraju ozbiljno razmisliti o svojoj motivaciji za stjecanje certifikata. To ne smije biti samo potez koji će u javnosti izgraditi bolji imidž za korporaciju. Činjenica je kako su standardi samog certificiranja iznimno rigorozni i samo jedna od tri korporacije koje se prijave na postupak certificiranja stvarno će certifikat i dobiti.²⁸ Korporacije moraju razmisliti o tome jesu li

²⁵ D. Milec, B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, str. 23, pristupljeno : 01.04.2022.

²⁶ Akepa, *What is B Corp certification*, dostupno na : <https://thesustainableagency.com/blog/what-is-b-corp-certification/>, pristupljeno : 02.04.2022.

²⁷ D. Milec, B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, str. 23, pristupljeno : 02.04.2022.

²⁸ Akepa, *What is B Corp certification*, dostupno na : <https://thesustainableagency.com/blog/what-is-b-corp-certification/>, pristupljeno : 19.07.2022.

spremljene okrenuti svoj način razmišljanja i misiju poslovanja te se osim na profit u velikoj mjeri usmjeriti i na socijalne i ekološke aspekte što će sa sobom donijeti velike promjene u njihovu poslovanju. Također, postoji činjenica kako poneke korporacije žele „iskoristiti“ ovakvu vrstu certifikata i posjedovati ga samo kako bi ojačale svoj brand i poziciju na tržištu te izgradile pozitivno mišljenje u javnosti. Iako su standardi rigorozni i certifikat se obnavlja svake tri godine, postoji mogućnost da poneke korporacije žele upotrijebiti ovaj certifikat zbog navedenih razloga. Osim navedenih, javljaju se i ostali nedostaci ovog koncepta, a sigurno su najistaknutiji veći administrativni i pravni troškovi koje sa sobom povlači certifikat B Corp. Ispunjavanje rigoroznih standarda u certificiranim korporacijama znači i odvajanje puno većih sredstava no što je to slučaj u tradicionalnim korporacijama. Isto tako, zbog nedovoljne zastupljenosti B pokreta i koncepta ne postoje nikakve olakšice i poticaji koji bi korporacijama omogućili lakše ispunjavanje uvjeta i naknadu troškova koje imaju za postizanje socijalnih i ekoloških koristi. Nažalost, B korporacije, zbog toga jer većinu svojih sredstava, osim u stvaranje profita, ulažu i u socijalne i ekološke aspekte, teže mogu konkurirati tradicionalnim korporacijama i zauzeti ravnopravan položaj na tržištu iz razloga jer tradicionalne korporacije sva svoja sredstva, ili većinu njih, ulažu u rast i razvoj poslovanja i na taj način stvaraju prednost u odnosu na certificirane korporacije, a postojeći zakoni ne štite dovoljno ovakve korporacije od onih koje su orijentirane isključivo na stvaranje profita. „Postati certificirana B korporacija je velika prednost u stvarima kao što su društvena i ekološka odgovornost i održivost, transparentnost te razmatranje utjecaja na druge dionike prilikom donošenja odluka. To ne bi trebao biti problem sve dok ste predani tim vrijednostima, ali vrijedi biti svjestan da će vas i B Lab i javnost „držati za riječ“ i smatrati da ćete te vrijednosti u budućnosti razmatrati kod svih odluka koje donosite na način da morate biti u skladu s njima.“²⁹

Iz ovog se može zaključiti kako će certificirane B korporacije imati veće izazove u svom djelovanju kod donošenja poslovnih odluka, jer su dobivanjem certifikata pristale na način poslovanja koji je osim stvaranju profita u velikoj mjeri posvećen i stvaranju pozitivnog utjecaja na društvo i okoliš.

²⁹ A. Blackman, *What is a B Corporation*, dostupno na : <https://business.tutsplus.com/tutorials/what-is-a-b-corporation--cms-35809>, pristupljeno : 03.04.2022.

3.3. Certificirane B korporacije i društveno odgovorno poslovanje

„Društveno odgovorno poslovanje oblik je ponašanja koji je gospodarstvo prihvatilo kao način prakticiranja i komuniciranja svoje odgovornosti prema resursno osiromašenom svijetu, ali i sve većim očekivanjima koja pred poslovni sektor postavlja društvo predvođeno organizacijama civilnog društva.“³⁰ Ovaj koncept poslovanja odnosi se na smjer u kojem su korporacije orijentirane da dobrovoljno usklade svoje poslovanje s dobrobitima društva. U suvremenom poslovnom svijetu, ovaj koncept ima sve veći značaj i utječe na razvoj društva u cjelini, ali i na samo gospodarstvo i razvoj korporacija koje ovaj koncept implementiraju u svoje poslovanje. Ključna načela društveno odgovornog poslovanja jesu³¹ : održivi razvoj, etično poslovanje, trobilančni koncept te korporativno građanstvo.

Održivi razvoj - Održivi se razvoj definira kao rast koji ide usporedno s odgovornosti prema okolišu, društvu te okolini u kojoj korporacija djeluje. Za korporacije to u prijevodu znači da moraju uskladiti i prilagoditi svoju poslovnu strategiju tako da zadovolje potrebe korporacije, ali da uz to istovremeno pažnju usmjeravaju i na socijalne i ekološke aspekte. „Održivi razvoj je centralni koncept našeg doba. To je također način da se razumiju i svijet i metode za rješavanje globalnih problema.“³²

Etično poslovanje se odnosi na činjenicu da korporacija primjenjuje i uvažava etičke principe u aktivnostima koje korporacija obavlja u svom poslovanju. Naravno, temelj navedenog segmenta je da korporacija mora poštivati zakon i donositi odluke u skladu sa istim. Ovakvo ponašanje zahtjeva pošten i korektan pristup prema zaposlenicima korporacije, dioničarima, partnerima, društvu i zajednici u kojoj korporacije djeluje te svim ostalim dionicima. Trobilančni koncept³³ je specifičan koncept putem kojeg korporacija ukupno poslovanje poduzeća mjeri kroz njegov doprinos ekonomskom napretku, ekološkoj kvaliteti te društvenom kapitalu. U prijevodu, to znači da se prilikom donošenja poslovnih odluka u obzir, osim financijskih koristi i ekonomskog aspekta, uzimaju i društveni i ekološki aspekti i segmenti. Tako poduzeće daje do znanja da je osim na stvaranje pozitivnih financijskih rezultata i dobiti, fokusirano i na implementaciju održivog razvoja.

³⁰ Matešić M. i D. Pavlović i D. Bartoluci, *Društveno odgovorno poslovanje*, Zagreb, VPŠ Libertas, 2015., str. 10

³¹ Matešić M. i D. Pavlović i D. Bartoluci, *Društveno odgovorno poslovanje*, Zagreb, VPŠ Libertas, 2015., str. 11

³² J.D. Sachs, *Doba održivog razvoja*, I. izdanje, Centar za međunarodnu suradnju i održivi razvoj, 2014., str. 1

³³ Matešić M. i D. Pavlović i D. Bartoluci, *Društveno odgovorno poslovanje*, Zagreb, VPŠ Libertas, 2015., str. 12

Korporativno građanstvo³⁴ se odnosi na ponašanje u kojem će organizacija pokazati osjetljivost i odgovornost prema svojim zaposlenicima, klijentima, zajednici, okolišu i ostalim dionicima.

Društveno odgovorno poslovanje dijeli se na tri područja, a to su : društveno odgovorno poslovanje unutar i izvan poduzeća te nove dimenzije društveno odgovornog poslovanja.

„Društveno odgovorno poslovanje u svojoj internoj dimenziji uključuje upravljanje ljudskim resursima odnosno zaposlenicima, zdravlje i sigurnost na poslu, prilagođavanje promjenama koje utječu na poslovanje i upravljanje utjecajima na okoliš i prirodne resurse u smislu očuvanja i zaštite okoline te dovođenje do minimalnih štetnih utjecaja na okoliš.“³⁵ „Eksterna dimenzija društveno odgovornog poslovanja proteže se izvan poduzeća. Eksterna dimenzija obuhvaća lokalnu zajednicu i različite dionike, primjerice dobavljače, partnere, potrošače i slično.“³⁶

Nove dimenzije društveno odgovornog poslovanja³⁷ odnose se na procese konzultacija i partnerstva, društveno odgovorno investiranje i praćenje ponašanja i selekciju.

Novi trendovi zahtjevaju potrebu za dogovore i partnerstva između različitih sektora kao što su poslovni, javni i civilni te različitih dionika u društvu, a sve to s ciljem ostvarivanja održivog razvoja.

Društveno odgovorno investiranje je koncept koji uključuje ponašanje i prakse koje će korporacije provoditi u odnosu na društvo u cjelini i društveno okruženje te okoliš. Korporacije mogu na razne načine potaknuti i pokrenuti akcije kako bi se poboljšao segment društveno odgovornog poslovanja poduzeća te investicije u zajednicu na način da se omogući rast i razvoj lokalne zajednice u kojoj korporacija djeluje.

Praćenje ponašanja i selekcija je proces koji se primjenjuje prilikom investiranja kako bi se pratila praksa društveno odgovornog poslovanja korporacija u čije se dionice investira.

³⁴ Matešić M. i D. Pavlović i D. Bartoluci, Društveno odgovorno poslovanje, Zagreb, VPŠ Libertas, 2015., str. 13

³⁵ M. Ivaniš, Društveno poduzetništvo – poluga društava blagostanja, Rijeka, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, 2018., str. 201

³⁶ M. Ivaniš, Društveno poduzetništvo – poluga društava blagostanja, Rijeka, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, 2018., str. 203

³⁷ M. Ivaniš, Društveno poduzetništvo – poluga društava blagostanja, Rijeka, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, 2018., str. 208

Koristi koje ima društvo (kupci i šira javnost) od društveno odgovornog poduzeća su sljedeće:³⁸ viši stupanj informiranosti, indirektna involviranost u poslovne odluke, kvalitetan i siguran proizvod, sudjelovanje djelatnika u društvenim projektima, sudjelovanje poduzeća u programima obrazovanja te procesu zapošljavanja, donacije i dobrovoljni prilozi društvenim projektima, razvijanje civilnog društva, demokracija, veća kvaliteta života, zadovoljniji građani te zdraviji društveni odnosi i okruženje za buduće naraštaje. Navedene pozitivne ishode društveno odgovornog poslovanja moguće je pratiti kod određenih skupina dionika kao što su zaposlenici, kupci, investitori, partneri, dobavljači, sama zajednica u kojoj korporacije djeluju i ostali dionici sa kojima dolazi u doticaj. Temeljni problem s ovim konceptom je što ga veliki broj korporacija koristi kao marketinški alat (ponašat će se odgovorno ako im to doprinosi rastu prodaje). Potreba za razvojem certifikata B Corp proizašla je kako bi javnost lakše prepoznala kompanije čiji su profitni i društveni ciljevi na ravnopravnoj razini.

³⁸ M. Ivaniš, Društveno poduzetništvo – poluga društava blagostanja, Rijeka, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, 2018., str. 209

4. Uloga B Lab-a u postupku stjecanja certifikata B Corp

4.1. Organizacija B Lab

„B Lab je neprofitna organizacija koja transformira globalnu ekonomiju u korist svih ljudi, zajednica i planete.“³⁹ Organizacija B Lab pokrenula je globalni pokret kojemu je cilj koristiti poslovanje kao snagu za dobro. Prvenstveno je orijentirana na dodjelu B Corp certifikata kompanijama koje zadovoljavaju rigorozne standarde, a posebno se to odnosi na područje transparentnosti i odgovornosti te utjecaja na društvo u cjelini i okoliš. Međunarodna mreža B Lab-a nastoji pokrenuti promjenu u gospodarskom sustavu kako bi se „pokrenula“ kolektivna vizija uključivog, pravednog i regenerativnog gospodarstva. B Lab želi potaknuti korporacije da se ne natječu kako bi bile najbolje na svijetu, već da one budu najbolje za svijet, a kao rezultat toga trebale bi se javiti pozitivne koristi za društvo u cjelini i okoliš. B Lab je osnovan 2006.⁴⁰ godine s idejom da je drugačija vrsta ekonomije, ne samo moguća, nego i neophodna te da bi se poslovanje moglo voditi prema novom modelu koji je uz stvaranje dobiti usmjeren i na stvaranje pozitivnih utjecaja na dionike i okoliš. Prva korporacija certificirana je godinu dana kasnije. Suosnivači B Lab-a su Bart Houlahan, Jay Coen Gilbert te Andrew Kassoy.⁴¹ Prije osnivanja B Lab-a radili su u području ekonomije i poduzetništva. B Lab radi i na izgradnji pokreta B Corp kako bi na taj način promijenili ekonomski sustav. Organizacija stvara standarde, politike, alate i programe koji mijenjaju ponašanje, kulturu i strukturne temelje kapitalizma, a važno je napomenuti i kako mobiliziraju zajednicu B Corp i potiču je na kolektivno djelovanje koje će omogućiti rješavanje najkritičnijih izazova društva. „Uprezanjem“ i iskorištavanjem moći poslovanja, B Lab nastoji pozitivno utjecati na korporacije diljem svijeta na način da im pomaže da ostvare ravnotežu između profita i svrhe poslovanja koja bi osim na profit trebala biti orijentirana i na društvo i okoliš. Zajedno nastoje promijeniti gospodarstvo i stvoriti sustav koji koristi svima. Važno je napomenuti kako organizacija B Lab istinski radi na promociji pokreta B Corp i da napominje kako ne misli stati dok sve korporacije svoje poslovanje ne počnu koristiti

³⁹ B Lab, About B Lab, Dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/certification>, pristupljeno : 09.04.2022.

⁴⁰ M. Stipanović, Analiza pokazatelja društvenog utjecaja u okviru certifikata B Corp, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A6128/datastream/PDF/view>, str. 2, pristupljeno : 19.07.2022.

⁴¹ M. Stipanović, Analiza pokazatelja društvenog utjecaja u okviru certifikata B Corp, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A6128/datastream/PDF/view>, str. 2, pristupljeno : 19.07.2022.

kao snagu za stvaranje dobra. Osnivači B Laba angažirana su skupina inovativnih vođa koji dijele predanost u promjeni ekonomskog sustava u korist svih ljudi, zajednica i u konačnici, same planete i života na njoj. Ti su pojedinci koristilo svoju moć i utjecaj kako bi pokrenuli i unaprijedili pokret B Corp i na taj način pružili operativnu podršku kako bi mreži B Corp omogućili rast i razvoj te pozitivne promjene. Aktivnosti B Lab-a su :

1. Izgraditi globalnu zajednicu certificiranih B korporacija koje će zadovoljiti najrigoroznije standarde društvenih i okolišnih performansi, transparentnosti i odgovornosti
2. Promicati provedbu misije korištenjem inovativnih pravnih oblika poput : benefit korporacija i sl., kako bi se uskladili interesi kompanija i društva i kako bi korporacije svoje interese usmjerile i prema ostvarivanju koristi za društvo i okoliš, a ne isključivo za profit
3. Pružanje pomoći korporacijama, investitorima i institucijama kroz alat B Impact Assessment (B procjena utjecaja) koji mjeri utjecaj kompanije na njene dionike (potrošače, zaposlenike, zajednicu, okoliš, partnere, dobavljače i sl.) te B Analitiku (platforma podataka koja pomaže u mjerenju, uspoređivanju i izvještavanju o tom utjecaju) te omogućava korporacijama da upravljaju svojim utjecajem i utjecajem kojeg imaju na druge korporacije
4. Inspirirati i podučavati mnoge ljude da se pridruže pokretu B Corp jer istinski vjeruju kako je ekonomija u kojoj korporacije osim za profit brinu i za društvo u cjelini i okoliš jedini istinski put koji će pokrenuti svijet u boljem smjeru

Iako je u današnje vrijeme, ponajviše zbog gospodarske recesije, izazvane ratom u Ukrajini, koji za sobom povlači niz dodatnih troškova (poskupljenje energenata, inflacija i sl.) te pandemijom, za sve korporacije iznimno teško odvojiti dodatna sredstva u vidu novca, vremena, ljudskih resursa i sl., godišnja izvješća B Lab-a pokazuju kako je došlo do značajnog rasta i otpornosti B Lab Global pokreta. „Suočeni s pandemijom COVID-19 i kasnijim gospodarskim krizama, B Lab je zabilježio značajan porast tvrtki koje se registriraju za naše alate za upravljanje utjecajem i koriste ih, kao i za certifikaciju B Corp.“⁴² B Lab-om se upravlja na jasan i transparentan način, a u njegovo upravljanje i donošenje svih odluka uključeni su predstavnici svih dionika. Zbog tog razloga, uz upravni odbor djeluju i savjetodavne

⁴² B Lab, About B Lab, Dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/certification>, pristupljeno : 10.04.2022.

komisije jer se želi osigurati najbolje moguće prakse u radu B Lab-a. Članovi koji se nalaze u upravnom odboru imaju sljedeće uloge :

1. Nadgledati strategiju B Lab-a, budžet koji im je na raspolaganju te aktivnosti, odnosno operacije koje će B Lab poduzimati
2. Voditi formiranje savjetodavnih komisija, omogućiti i osigurati nadzor njihovih aktivnosti te odobriti ili izmijeniti njihove preporuke
3. Asistirati u identifikaciji donatora i investitora kako bi se omogućilo da B Lab ima sredstva za poslovanje i provođenje aktivnosti i operacija.

Na slici je prikazana oznaka B Lab-a.

Slika 2 : Oznaka B Lab-a

Izvor : B Lab, About B Lab, Dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/certification>, pristupljeno : 19.07.2022.

4.2. Uloga B Lab-a u procesu certificiranja

Nadzor B Impact Assessment-a provodi savjetodavna komisija za standarde organizacije B Lab. Savjetodavna komisija, odnosno nezavisni odbor kojeg čini 20 do 22 člana⁴³, podijeljen je u dvije grupe od kojih je jedna odgovorna za nadzor sadržaja i pondera za verziju B sustava ocjenjivanja utjecaja koja je prikladna za korporacije i fondove na razvijenim tržištima, a druga za verziju koja je prikladna za korporacije i fondove na tržištima u razvoju. „Iako su napravljena značajna poboljšanja standarda za certificiranje otkako je B Lab započeo sa radom 2006. godine, temeljni aspekti B Impact Assessment-a ostali su isti i dosljedni.“⁴⁴ U prosincu 2020. godine⁴⁵, B Lab se

⁴³ D. Milec, B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, str. 5, pristupljeno : 19.07.2022.

⁴⁴ B Lab, About B Lab, Dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/certification>, pristupljeno : 12.04.2022.

odlučio na reviziju zahtjeva koji su potrebni za certifikaciju korporacija. Odlučili su se na taj potez kao odgovor na povratne informacije koje su dobili od zajednice i dionika u vezi s razvojem koncepcija vodstva u društvenom i ekološkom učinku. B Lab je bio zadovoljan s pristupom kojeg su koristili za certifikaciju korporacija u prvih 15 godina, ali je pokazao i određena ograničenja i izazove stoga je bilo od ključne važnosti nastaviti raditi na napretku procesa certificiranja kako bi se korporacijama, ali i zajednicama i ostalim dionicima omogućile dodatne koristi i pozitivne promjene. Cilj uvođenja promjena i unaprijeđenja zahtjeva je stvaranje pozitivnih učinaka na društvo i okoliš koji bi B Corp pokret i certificirane B korporacije trebale ostvariti. Potrebno je obratiti više pažnje na goruće probleme od globalne važnosti kao što su : klimatske promjene, socijalna pravda, smanjenje nejednakosti, ekonomska nejednakost i sl.⁴⁶ Konstantno unaprijeđenje vide kao priliku da se postave velika pitanja o tome kako njihovi trenutni zahtjevi izvedbe zadovoljavaju potrebe i na koji način mogu optimizirati B Corp pokret za budućnost. „Cilj B Lab-a je prilagoditi i unaprijediti zahtjeve za uspješnost na način koji smisljeno pokazuje vodeću ulogu koju bi B korporacije i pokret B Corp trebali imati u svijetu.“⁴⁷ Organizacija B Lab i njeni pokretači smatraju kako će ti poboljšani zahtjevi omogućiti da B Corp certifikat postane jači pokretač uključivog, pravednog i regenerativnog gospodarstva. „U ažuriranju ključnih komponenti B Corp certifikata, B Lab mora biti okrenut i odgovoran za goruće probleme od globalne važnosti, kao što su : klimatska situacija, međunarodni pokret za socijalnu pravdu, smanjenje nejednakosti i rasne nejednakosti, javno zdravstvo, ekonomske posljedice pandemije COVID – 19, ekonomska nejednakost potaknuta „primatom“ dioničara i načini na koje se ti globalni izazovi međusobno spajaju.“⁴⁸ Važno je napomenuti kako se B Impact Assessment prilagođava s obzirom na veličinu kompanije te industriju i tržište u kojoj se nalazi. B Impact Assessment koristi više od 150 000 poduzeća⁴⁹, a to je digitalni alat koji im pomaže u mjerenju, upravljanju i poboljšanju pozitivnog utjecaja na okoliš, zajednice,

⁴⁵ B Lab, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/standards/performance-requirements>, pristupljeno : 19.07.2022.

⁴⁶ B Lab, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/standards/performance-requirements>, pristupljeno : 19.07.2022.

⁴⁷ B Lab, About B Lab, Dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/certification>, pristupljeno : 12.04.2022., vlastoručni prijevod

⁴⁸ B Lab, About B Lab, Dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/certification>, pristupljeno : 12.04.2022.

⁴⁹ B Lab, B Impact Assessment, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/programs-and-tools/b-impact-assessment>, pristupljeno : 19.07.2022.

kupce, dobavljače, zaposlenike, dioničare i ostale dionike. Dobivanje minimalne provjerene ocjene od 80 bodova prvi je korak prema dobivanju B Corp certifikata. „Korporacija može odraditi i dovršiti B Impact Assessment na način da odgovori na niz pitanja o praksi i rezultatima korporacije u pet različitih kategorija : upravljanje, radnici, zajednica, okoliš i kupci.“⁵⁰

1. Upravljanje se odnosi na pitanja koja su vezana uz vodstvo i vrhovni menadžment same korporacije. Pitanja su vezana uz to kako vodstvo i menadžment ocjenjuju svoju uspješnost u postizanju korporativnih, društvenih i ekoloških ciljeva.

Kategorija radnici se odnosi na pitanja koja se tiču zaposlenika korporacije. Primjerice, jedno od pitanja je koliki je postotak poduzeća u vlasništvu radnika s punim radnim vremenom (isključujući osnivače i izvršne direktore).

Zajednica se odnosi na pitanja na koji način korporacija pomaže u ostvarivanju rasta i razvoja zajednice. Primjerice, koliki postotak menadžmenta i zaposlenika otpada na osobe koje se nalaze u nepovoljnijem položaju, a to su : žene (diskriminacija zbog spola, a pogotovo se to odnosi na vrhovni menadžment i ostale više pozicije u korporaciji), manjine, osobe s invaliditetom i sl.

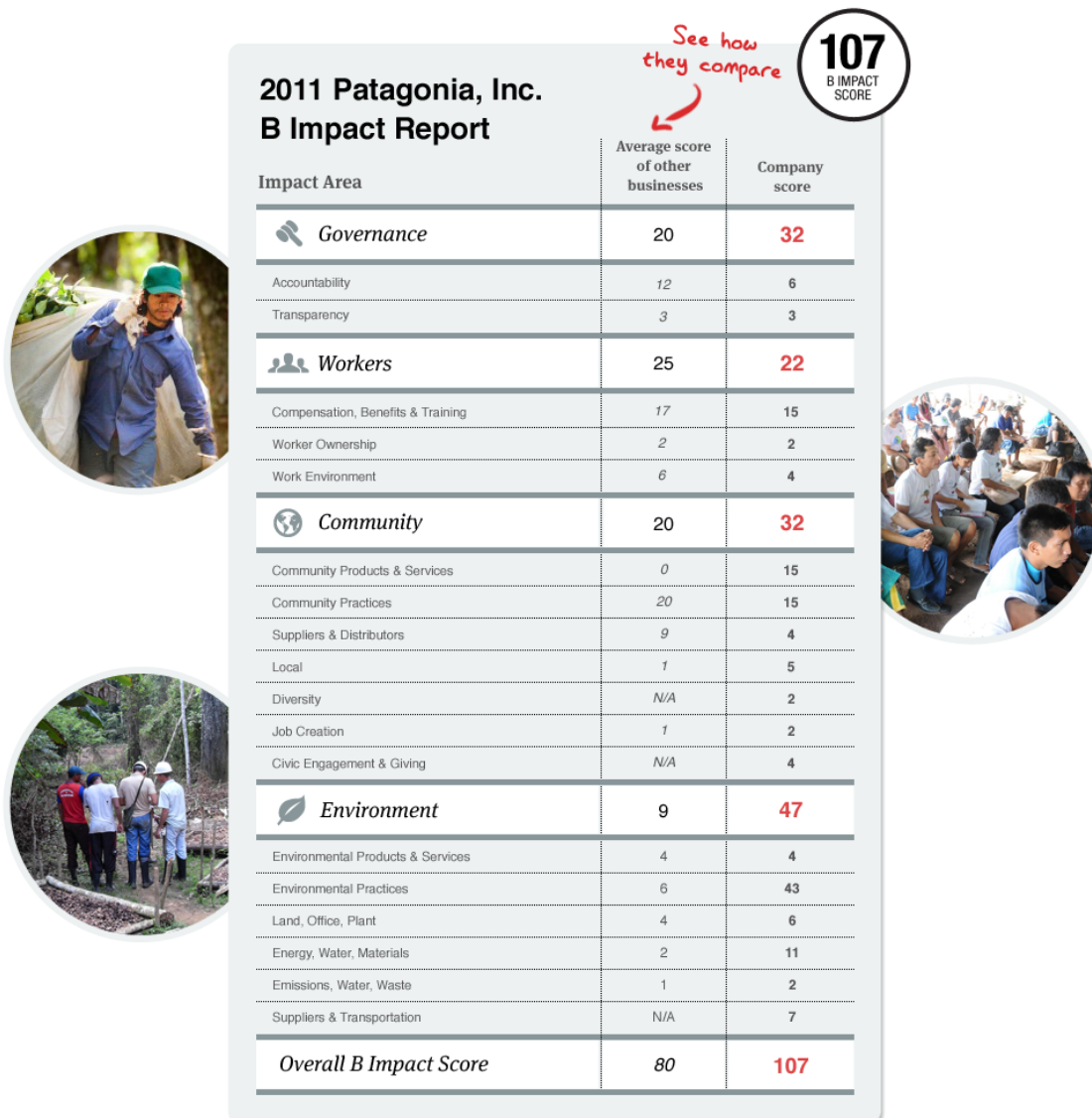
Okoliš se odnosi na pitanja tipa koliko korporacija nastoji smanjiti negativan utjecaj na okoliš i potaknuti pozitivne promjene u tom smjeru i sl. Jedno od pitanja koje se nalazi u ovom segmentu je da li korporacija prati i bilježi svoju univerzalnu proizvodnju otpada.

Kategorija kupci obuhvaća pitanja koja se odnose na potrošače. Činjenica je kako certificirane B korporacije nastoje pozitivno utjecati na sve dionike, a u njih spadaju i kupci. Kupcima je potrebno ponuditi kvalitetne proizvode koji će zadovoljiti njihove želje i potrebe. Jedno od pitanja u ovom segmentu je kako korporacija potvrđuje da proizvod osigurava ispunjavanje želja i potreba zbog kojih kupci taj proizvod i kupuju. „B Procjena utjecaja mjeri društveni i okolišni utjecaj kompanija kroz opsežno ocjenjivanje njihovih internih politika, partnerstva, ekoloških rezultata, socijalnih doprinosa, metrika koje se koriste za praćenje utjecaja i metoda korištenih kako bi se osiguralo da je učinak pozitivan.“⁵¹

⁵⁰ B Lab, B Impact Assessment, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/programs-and-tools/b-impact-assessment>, pristupljeno : 14.04.2022., vlastoručni prijevod

⁵¹ A. Bright, *The B Impact Assessment : What are the Requirements to be a B Corp?*, dostupno na : <https://growensemble.com/b-impact-assessment/>, pristupljeno : 14.04.2022.

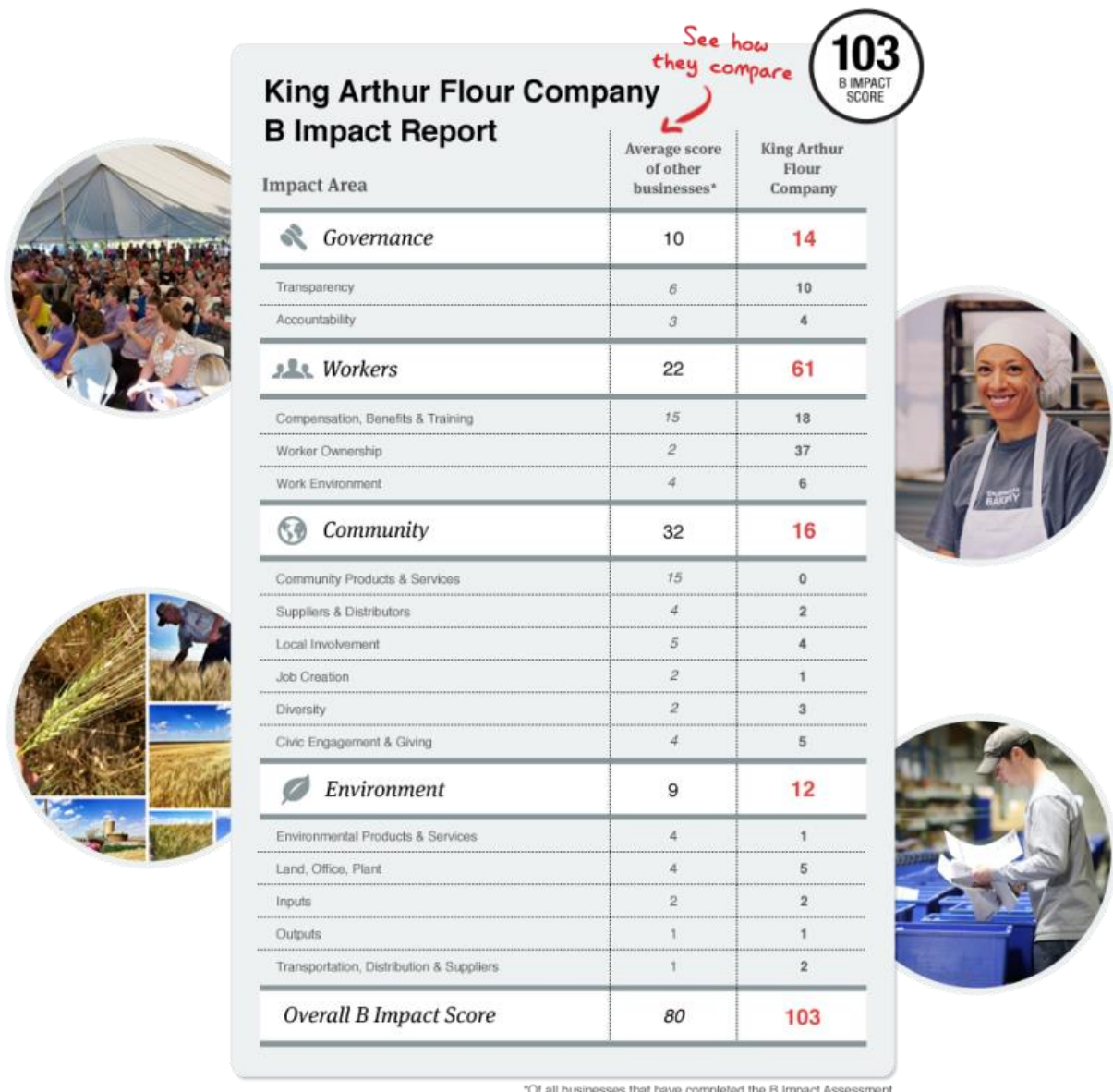
Slika 3 : Primjer izvješća certificirane B korporacije PATAGONIA

Izvor : B Lab, B Impact Assessment, <https://bimpactassessment.net/patagonia-2011-report>

B Impact Assessment omogućava korporacijama i da usporede svoj utjecaj s tisućama drugih korporacija. Na taj način korporacije su u mogućnosti dobiti uvid gdje je korporacija bolja u odnosu na druge korporacije, ali isto tako i gdje postoji prostor za poboljšanje i kako korporacija može implementirati aktivnosti koje provode i druge korporacije kako bi bila što bolja u svom utjecaju na društvo u cjelini i okoliš.

Slika 4 : Usporedba utjecaja korporacije King Arthur koja proizvodi brašno u odnosu na ostale korporacije koje su prošle B Impact Assessment

Izvor : B Lab, B Impact Assessment <https://bimpactassessment.net/how-it-works/compare-your-impact>

Korporacije su u mogućnosti koristiti platformu za procjenu B Impact Assessment kako bi mogle identificirati, pratiti i učiti o prilikama koje će im omogućiti poboljšanje i implementaciju najboljih praksi tijekom vremena. B Lab pruža korporacijama besplatne alate koji im mogu pomoći u poboljšanju, uključujući razna prilagođena izvješća o poboljšanju, vodiče za najbolju praksu i razne studije slučaja. B Impact Assessment pruža korporacijama više od 40 detaljnih vodiča za najbolje prakse dajući im korisne savjete i primjere koji će im pomoći u implementaciji navedenih praksi.

Slika 5 : Primjer praksi koje će certificiranoj B korporaciji Dancing Deer omogućiti poboljšanje utjecaja

Dancing Deer Action Plan

Implement in 1-6 Months

Question #	Question	Possible Point Gain	Who Leads?	Support Team
EN5.5 - 5.9	Relates to Series of Questions based on environmental practices/policies of Significant suppliers such as: What % of Primary Significant Suppliers (on currency basis) have implemented initiatives to reduce waste production or divert waste from landfills/incineration?	+5.6	Maggie	John, Marc, Robert, Lissa
GV2.5	What portion of your management is evaluated in writing on their performance with regard to corporate social and environmental targets?	+0.7	Arlene	Frank
CM2.13	Does the company have any of the following independent contractor communication channels?	+0.6	Arlene	Frank
EN2.4	What portion of your management is evaluated in writing on their performance with regard to corporate social and environmental targets?	+0.4	Maggie	Robert, Marc
CM2.13	Does your company monitor and record volunteer hours of company workers?	+0.3	Arlene	

+ 12 Other Practices

+15.52

Implement in 6-12 Months

Question #	Question	Possible Point Gain	Who Leads?	Support Team
EN3.17	Have any of your products (including packaging) been source reduced in the last fiscal year?	+0.9	Frank	Laura
WR3.7	What portion of your management is evaluated in writing on their performance with regard to corporate social and environmental targets?	+0.7	Arlene	Frank, Marc

+ 18 Other Practices

+21.0

Implement Next Year

Question #	Question	Possible Point Gain	Who Leads?	Support Team
EN2.8	Which of the following chemical reduction methods have been implemented at the majority of your corporate facilities on a consistent basis:	+0.4	Maggie	Robert, Marc
WR7.3	Which of the following supplementary services are offered to employees?	+0.4	Arlene	Frank, Marc

+ 10 Other Practices

+55.2

Izvor : B Lab, B Impact Assessment, <https://bimpactassessment.net/dancing-deer-action-plan>

5. Postupak stjecanja certifikata B Corp

„Stjecanje B Corp certifikata je proces koji se odvija u pet koraka.“⁵² Kako bi korporacija ispunila sve zahtjeve i na taj način postala certificirana, ispuniti B Impact Assessment. Valja istaknuti kako je to besplatan i jednostavan online alat koji mjeri socijalne i ekološke učinke korporacije. Korporacije mogu ostvariti rezultat do 200 bodova, a ukoliko korporacija želi dobiti B Corp certifikat, na navedenoj procjeni mora ostvariti najmanje 80 bodova. Nakon toga, ostvarene je rezultate moguće usporediti s ostalim korporacijama, a isto tako, dobiva se i uvid u najbolje prakse kako bi korporacije mogle poboljšati svoj učinak i ostvariti bolje rezultate. B Impact Assessment najviše je orijentiran na 5 segmenata u vezi s korporacijom, a to su : zaposlenici korporacije, zajednica, okoliš, upravljenje korporacijom i kupci. „Ovisno o veličini korporacije (broj zaposlenika), složenosti, sektoru poslovanja i mjestu primarnog poslovanja, korporacijama se postavlja oko 200 pitanja koja ocjenjuju uspješnost korporacije u odnosu na gore navedenih 5 kategorija.“⁵³ Ova procjena kreirana je na način da je mogu ispuniti sve korporacije, neovisno o tome kakva je njihova veličina i kojom se djelatnošću korporacija bavi. Ovaj alat svakoj korporaciji, neovisno o tome da li će ona na kraju biti certificirana ili ne, omogućava da u konačnici dobije uvid u ono šta radi dobro te u one segmente u kojima nije na najvišoj razini i u kojima postoji mjesta za poboljšanje. Vrijeme koje je potrebno da bi se ispunio B Impact Assessment⁵⁴ je obično između 2 i 4 sata i preporuča se da to odradi direktor kompanije. Nakon ispunjavanja B Impact Assessmenta, korporacija mora ispuniti i određene zakonske obveze. Kod ovog koraka, zakonske se obveze dijele na dvije komponente. Prva od njih određuje treba li kompanija mijenjati svoje temeljne dokumente da zadovolji zakonske obveze za proces certifikacije u državi, a druga je angažiranje članova odbora, pravnika i investitora, ako je to potrebno, kako bi bili u mogućnosti raspraviti o koristima usvajanja navedenih izmjena koje su

⁵² S.Lacmanović i D. Milec, *THE RELEVANCE AND DISTRIBUTION OF CERTIFIED B CORPORATIONS IN THE EUROPEAN UNION ECONOMY*, dostupno na : https://www.esd-conference.com/upload/book_of_proceedings/Book_of_Proceedings_esdZagreb2018_Online.pdf, str. 339, pristupljeno : 19.04.2022.

⁵³ S.Lacmanović i D. Milec, *THE RELEVANCE AND DISTRIBUTION OF CERTIFIED B CORPORATIONS IN THE EUROPEAN UNION ECONOMY*, dostupno na : https://www.esd-conference.com/upload/book_of_proceedings/Book_of_Proceedings_esdZagreb2018_Online.pdf, str. 339, pristupljeno : 21.04.2022.

⁵⁴ M. Stipanović, *Analiza pokazatelja društvenog utjecaja u okviru certifikata B Corp*, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A6128/datastream/PDF/view>, str. 8, pristupljeno : 19.07.2022.

vezane za prikupljanje novca, poslovanje i odgovornost direktora. „Pravni okvir Benefit korporacija omogućava kompanijama da zaštite svoju misiju i osigurava da će kompanija nastaviti praktimirati poslovanje po načelima B Corp certifikata, čak i nakon prikupljanja kapitala i promjene vodstva.“⁵⁵ Nakon toga, još jedan od koraka u procesu certificiranja je poziv zaposlenika B Lab-a. Zaposlenici B Lab-a na taj način provjeravaju kako je korporacija ispunila B Impact Assessment⁵⁶, odnosno provjeravaju da li je korporacija na pravi način odgovorila na postavljena pitanja u online upitniku i da li su izračuni izvedeni ispravno s obzirom na jedinstvene okolnosti i praksu poduzeća. Prije spomenutog telefonskog poziva, kompanija je dužna dostaviti prateću dokumentaciju koja provjerava 6 do 15 nasumično odabranih odgovora. Često se biraju pitanja koja imaju „najveću težinu“ provjere. „Nakon pregleda, obično je potrebno dostaviti dodatnu dokumentaciju za rješavanje svih nedoumica u odgovorima.“⁵⁷ Nakon što je korporacija ispunila navedena tri koraka, korporacija mora izmijeniti svoj statut kako bi „potvrdila“ predanost svojoj viziji i zahtjevima kao certificirana B korporacija u mjeri u kojoj je to moguće. „Kao posljednji korak, od korporacije se traži da potpiše jednostavnu listu, odnosno popis uvjeta koji se sastoji od 2 stranice i koji izlaže očekivanja za certificiranu B korporaciju.“⁵⁸ Popis uvjeta obvezuje korporaciju na plaćanje certifikata, pravni okvir i na potpisivanje Deklaracije o međuovisnosti. Potpisom se završava proces certificacije, a nakon certificiranja, korporacija stvara profil na internetskoj stranici <http://www.bcorporation.net/>.⁵⁹ Godišnja naknada za stjecanje i održavanje statusa certificirane B korporacije utvrđuje se u odnosu na postotak prihoda (od 0,01 do 0,05 %), a iznos može biti od 500 do 25 000 \$.

⁵⁵ B Lab, The legal requirement for Certified B Corporations, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/about-b-corps/legal-requirements>, pristupljeno : 21.04.2022.

⁵⁶ M. Stipanović, Analiza pokazatelja društvenog utjecaja u okviru certifikata B Corp, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A6128/datastream/PDF/view>, str. 9, pristupljeno : 19.07.2022.

⁵⁷ S.Lacmanović i D. Milec, THE RELEVANCE AND DISTRIBUTION OF CERTIFIED B CORPORATIONS IN THE EUROPEAN UNION ECONOMY, dostupno na : https://www.esd-conference.com/upload/book_of_proceedings/Book_of_Proceedings_esdZagreb2018_Online.pdf, str. 339, pristupljeno : 22.04.2022.

⁵⁸ S.Lacmanović i D. Milec, THE RELEVANCE AND DISTRIBUTION OF CERTIFIED B CORPORATIONS IN THE EUROPEAN UNION ECONOMY, dostupno na : https://www.esd-conference.com/upload/book_of_proceedings/Book_of_Proceedings_esdZagreb2018_Online.pdf, str. 339, pristupljeno : 22.04.2022.

⁵⁹ D. Milec, B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, str. 9, pristupljeno : 19.07.2022.

Prema B Lab-u, certificirati se može⁶⁰ :

- svaka profitna organizacija
- matična poduzeća sa svojim poslovnicama u potpunom ili većinskom vlasništvu matičnog poduzeća
- podružnice matičnog poduzeća koje nemaju isti naziv, logo i lokaciju
- davatelj franšiza i većinski vlasnik franšiza
- franšize čiji su davatelji već certificirani
- povezane jedinice s istim imenom i različitom lokacijom

Budući da B Impact Assessment mjeri performanse u posljednjih 12 mjeseci, kompanije koje imaju najmanje godinu dana ispunjavaju uvjet za B Corp certifikat. „Kompanije mlađe od jedne godine ispunjavaju uvjet za status Pending B Corp.“⁶¹ Od nedavno, B Lab zahtijeva da sve certificirane B korporacije moraju postati Benefit korporacije ili usvojiti SPCEquivalent status unutar dvije godine od početnog datuma certifikacije korporacije (u zemljama gdje su navedeni pravni oblici dostupni).⁶² Kredibilitet procesa certifikacije osigurava se kroz sljedeće mehanizme⁶³ : provjera procesa, praksi i izvorne dokumentacije od strane osoblja B Lab-a kako bi se potvrdila dosljednost samoizvještavanja, provjera prošlosti od strane osoblja B Lab-a (pregled javnih zapisa, izvora vijesti i pretraga u vezi imena korporacije, brandova, rukovoditelja, osnivača i sl.), nasumična detaljna provjera stranica (provedena osobno ili virtualno) za 10 % certificiranih B korporacija godišnje kako bi se provjerila točnost svih potvrdnih odgovora u B Impact Assessmentu, javna poduzeća i podružnice u stopostotnom vlasništvu čijem podliježu obveznom pregledu na licu mjesta tijekom svake tri godine certifikacije i subjekti su koji podliježu dodatnim zahtjevima transparentnosti, neovisni odbor od 20 do 22 člana koji nadzire B Lab-ove standarde certifikacije, B Impact Assessment se ažurira svake tri godine, svake tri

⁶⁰ B LAB, Why It Pays To Become a Certified B Corp. Dostupno na:

<https://pardot.bcorporation.net/WhyItPaystoBecomeACertifiedBCorp>, pristupljeno : (23.04.2022.)

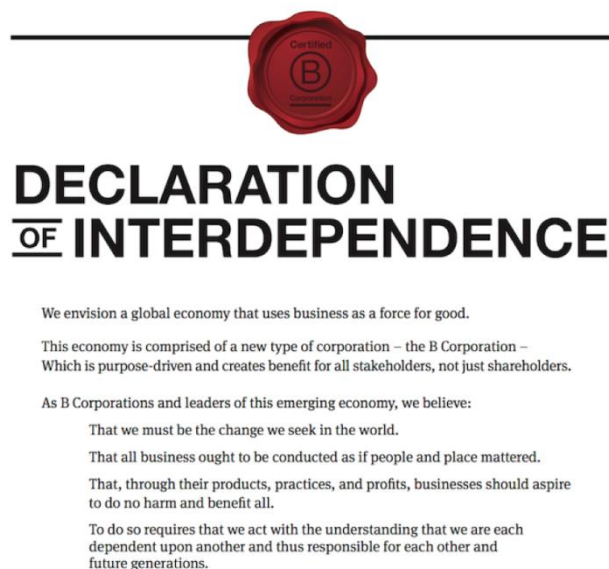
⁶¹ S.Lacmanović i D. Milec, THE RELEVANCE AND DISTRIBUTION OF CERTIFIED B CORPORATIONS IN THE EUROPEAN UNION ECONOMY, dostupno na : https://www.esd-conference.com/upload/book_of_proceedings/Book_of_Proceedings_esdZagreb2018_Online.pdf, str. 340, pristupljeno : 23.04.2022.

⁶² S.Lacmanović i D. Milec, THE RELEVANCE AND DISTRIBUTION OF CERTIFIED B CORPORATIONS IN THE EUROPEAN UNION ECONOMY, dostupno na : https://www.esd-conference.com/upload/book_of_proceedings/Book_of_Proceedings_esdZagreb2018_Online.pdf, str. 340, pristupljeno : 23.04.2022.

⁶³ S.Lacmanović i D. Milec, THE RELEVANCE AND DISTRIBUTION OF CERTIFIED B CORPORATIONS IN THE EUROPEAN UNION ECONOMY, dostupno na : https://www.esd-conference.com/upload/book_of_proceedings/Book_of_Proceedings_esdZagreb2018_Online.pdf, str. 340, pristupljeno : 06.05.2022.

godine svaka certificirana B korporacija mora odraditi proces recertifikacije kako bi „dokazala“ da kontinuirano nastavlja razvijati odnose na visokoj razini učinka sa svojim dionicima, čak i ako poslovanje raste ili se mijenja. „Ako je ocjena pregleda na licu mjesta niža od 80 bodova, korporacija će dobiti 90 dana da povрати svoje bodove.“⁶⁴ Ako na licu mjesta osoba koja radi provjeru otkrije da se korporacija namjerno lažno predstavlja u ocjeni, certifikat se može i oduzeti. „Činjenica je kako je velika vrijednost same zajednice bila veliko iznenađenje za brojne certificirane B korporacije. Mnoge od njih rekly su kako su prvobitno bile zainteresirane da postanu certificirane B korporacije kako bi iskoristile marketinške pogodnosti i dobili popuste na proizvode i usluge ili kako bi usporedile svoj društveni i ekološki učinak.“ Međutim, velika većina korporacija uistinu je dobila uvid u snagu globalne zajednice i osjećaj da su dio nečeg većeg od poslovanja koje je usmjereno isključivo na profit.

Slika 6 : Deklaracija o međuovisnosti

Izvor : B Lab, <https://www.bcorporation.net/en-us/>

⁶⁴ S.Lacmanović i D. Milec, THE RELEVANCE AND DISTRIBUTION OF CERTIFIED B CORPORATIONS IN THE EUROPEAN UNION ECONOMY, dostupno na : https://www.esd-conference.com/upload/book_of_proceedings/Book_of_Proceedings_esdZagreb2018_Online.pdf, str. 340, pristupljeno : 23.04.2022.

6. Globalna zajednica certificiranih B korporacija

6.1. B Lab Global

U ovom će se poglavlju nadzirati uloga i aktivnosti globalne organizacije B Lab Global te regionalnih organizacija B Europe i Sistema B, a prikazat će se i značaj ostalih utjecajnih regionalnih i nacionalnih organizacija koje pružaju podršku B Corp pokretu. Globalna mreža organizacije B Lab i njena vizija orjentirane su na stvaranje uključivog, pravednog i regenerativnog gospodarstva za sve ljude i planet. Važno je napomenuti kako u organizaciji B Lab vjeruju da je takav svijet i gospodarstvo zaista moguće, a to je od krucijalne važnosti, jer ukoliko vodeći ljudi sami ne vjeruju u pokret i ideju koju promoviraju, postoji velika mogućnost kako se to neće ni ostvariti. B Lab Global, odnosno globalna B mreža ujedinjuje skupinu globalnih, regionalnih i nacionalnih organizacija i pokreće B Corp pokret na lokalnoj razini. B Lab Global konstantno radi na angažiranju i mobiliziranju svojih regionalnih zajednica B Corp pokreta kako bi razvijali ekosustave i stvarali partnerstva, a sve u cilju preoblikovanja gospodarstva koje će osim na ekonomske aktivnosti biti usmjereno i na socijalne i ekološke aspekte. „Naša mreža „oživljava“ našu globalnu teoriju promjene potičući promjene politika s njihovim vladama, pojačavajući vjerodostojne priče o poslovanju kao snazi dobra i mijenjajući ponašanje poduzeća u njihovim regijama.“⁶⁵ Kao neprofitna mreža, koja promiče globalni pokret B Corp, B Lab Global pokreće stvaranje i provedbu rada koji se temelji na politici stvaranja pozitivnih promjena u vezi s korporativnom odgovornošću i društvenim i ekološkim utjecajem. Uz promicanje donošenja zakona o pozitivnom poslovanju korporacija diljem svijeta, B Lab Global zagovara i političko te vladino djelovanje s ciljem promjena gospodarskih sustava i globalnog pomaka koji se prvenstveno odnosi na dioničare, njihovo upravljanje dionicama i donošenje poslovnih odluka u korporacijama. Od samih početaka, organizacija je radila na tome da korporacije zaista iskoriste poslovanje kao snagu za dobro, a sada, pokret B Corp ima kredibilitet i moć da „vodi“ kao nikada prije. Činjenica je kako u svim društvima i sektorima postoji povijesni trenutak za promjenu sustava. „Teorija promjene B Lab Global-a vodi našu misiju transformacije

⁶⁵ B Lab, Global Network – Global partners bring our global theory of change to life, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/movement/global-network>, pristupljeno : 25.04.2022., vlastoručni prijevod

ekonomskog sustava u uključiviju, pravedniju i regenerativnu globalnu ekonomiju.“⁶⁶ Glavni problem je da sadašnji gospodarski sustav, koji je vođen isključivo na temelju i stvaranja financijske dobiti, ne uspijeva ispuniti svoj potencijal i stvoriti pozitivan učinak, čak naprotiv, stvara sve značajnije negativne posljedice po ljude, zajednice i planet na kojem živimo. Organizacija B Lab je identificirala tri ključna aspekta koji najviše stvaraju problema u poslovanju korporacija, a to su⁶⁷ : dizajn pravnih sustava, poslovno ponašanje i poslovanje te korporativna kultura i dominantni narativi o poslovanju i uspjehu. „To dovodi do tri vrste negativnih učinaka koje vidimo u svim društvima i kulturama : strukturna društvena i ekonomska nejednakost, degradacija okoliša i ogromna potrošnja resursa i pad individualne dobrobiti i gubitak društvene kohezije.“⁶⁸ Stvarajući partnerstva s drugim pokretima, aktivistima, organizacijama i ostalim istomišljenicima te uz pomoć certificiranih B korporacija, dobrotvornih korporacija i poduzeća koja usvajaju standarde B Lab-a, može se ostvariti vizija koja je utemeljena u srž organizacije B Lab-a, a to je stvaranje koristi i pozitivnih učinaka za ljude, planet i zajednice. „Pet globalnih strategija koje nas mogu dovesti do toga su“⁶⁹ :

1. Potaknuti usvajanje naših standarda za upravljanje utjecajem poslovanja
 2. Certificirajte i angažirajte tvrtke kako biste poboljšali njihov utjecaj
 3. Artikulirajte i proširite priče o poslovanju kao pravednoj sili za dobro
 4. Katalizirajte promjenu politike kako biste omogućili poslovanje kao snagu za dobro
 5. Razvijte mrežu lokalnih, regionalnih i globalnih zajednica za promjene
- „Pozitivnost, suradnja, raznolikost iskustva, inovativnost i užitek sudjelovanja u globalnoj zajednici koja dijeli vaše temeljne vrijednosti i jasan osjećaj svrhe je ono što inspirira, motivira i daje energiju certificiranim B korporacijama da koriste svoje

⁶⁶ B Lab, Theory of change – Imagine a world where all stakeholder – not just shareholders – are valued and prioritized, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/movement/theory-of-change>, pristupljeno : 25.04.2022.

⁶⁷ B Lab, Theory of change – Imagine a world where all stakeholder – not just shareholders – are valued and prioritized, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/movement/theory-of-change>, pristupljeno : 21.07..2022.

⁶⁸ B Lab, Theory of change – Imagine a world where all stakeholder – not just shareholders – are valued and prioritized, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/movement/theory-of-change>, pristupljeno : 27.04.2022.

⁶⁹ B Lab, Theory of change – Imagine a world where all stakeholder – not just shareholders – are valued and prioritized, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/movement/theory-of-change>, pristupljeno : 27.04.2022.

poslovanje kao silu za dobro.“⁷⁰ Zajednica traži ozbiljnu predanost u ispunjavanju visokih standarda, odgovornosti i transparentnosti što dovodi do pozitivnih socijalnih i ekoloških učinaka.

6.2. B Lab Europe

„B Lab Europe osnovan je 2013. godine i trenutno nadzire rast pokreta u zemljama Beneluxa, Francuskoj, Italiji, Njemačkoj, Poljskoj, Portugalu, Nordijskim zemljama, Španjolskoj i drugim zemljama diljem kontinenta.“⁷¹ 2021. godine globalna zajednica sve se više razvijala i rasla, a u Europi trenutno ima preko 830 certificiranih B korporacija.⁷² B Lab Europe mobilizira zajednicu B Corp u Europi prema kolektivnom djelovanju za rješavanje najkritičnijih izazova u društvu i suradnji s globalnom mrežom. Isto tako, stvara standarde, politike, alate i programe kako bi mijenjali ponašanje, kulturu i strukturu kapitalizma. Nastoji stvoriti gospodarski sustav koji će omogućiti korist svima, a ne omogućiti stvaranje profita samo nekolicini, a uz to, žele osigurati jednakosti na svim razinama, smanjiti koncentraciju bogatstva i poticati stvaranje pozitivnih ekoloških i socijalnih učinaka. B Lab Europe je neprofitna organizacija koja nudi alate pomoću kojih poduzetnici mogu pokazati i implementirati svoju društvenu i ekološku odgovornost. Organizacija nastoji osigurati viziju novog gospodarstva koje je orijentirano na sve dionike, a ne samo nekolicinu njih. B Lab Europe je usmjeren na odgovorne poduzetnike iz svih djelatnosti, njihove osnivače i zaposlenike te predstavnike istomišljenika u vidu organizacija, medija, aktivista, politike i sl. Nastoje poticati pokret s ciljem uspostavljanja odgovornog, ekološki održivog i socijalno pravednog gospodarstva. B Lab Europe putem informiranja, aktivizma, edukacija, raznih događaja i dijaloga s institucijama nastoji promovirati novi poslovni model koji uz tradicionalne financijske aspekte veliku pažnju usmjerava i na one socijalne i ekološke. Nakon prve certificirane korporacije u Europi, pokret stalno raste, a zahvaljujući modelu certificiranih B korporacija, stotine poduzetnika diljem Europe otkriva i prihvaća učinkovite alate koji omogućavaju ubrzanje evolucije korporacija prema održivim i regenerativnim paradigmatama. „B Lab Europe

⁷⁰ R. Honeyman i T. Jana, The B Corp Handbook – How you can use business as a force for good, 2. izdanje, dostupno na : file:///C:/Users/User/Downloads/the-b-corp-handbook-how-you-can-use-business-as-a-force-for-good-9781523097531-1523097531_compress.pdf#page=40&zoom=100,0,0, str. 40, pristupljeno : 28.04.2022.

⁷¹ B Lab, B Lab Europe, dostupno na : <https://bcorporation.eu/>, pristupljeno : 28.04.2022.

⁷² B Lab, B Lab Europe, dostupno na : <https://bcorporation.eu/>, pristupljeno : 21.07.2022.

je registriran kao „Stitching“ ili Zaklada prema nizozemskom zakonu. Ima dva odbora, Nadzorni odbor koji je odgovoran za strategiju, imenovanje izvršnog direktora i financijska pitanja te upravni odbor koji nadzire provedbu strategije i politike koje B Lab Europe provodi.⁷³ Temeljna vrijednost organizacije B Lab Europe je međuovisnost, a certificirane B korporacije u Europi provode zajedničke akcije kako bi umnožile vrijednost koju stvaraju i promoviraju. Sve inicijative organizacije usmjerene su na poboljšanje učinka i pokretanje kolektivnih akcija prema promjeni sustava. Kako bi potaknuli pozitivne promjene, organizacija neprestano ulaže u informiranje kako bi „promijenili“ ljude i na taj način podigli svijest o poslovanju korporacija i njihovoj mogućnosti za stvaranje pozitivnih učinaka u socijalnom i ekološkom smislu, a ne isključivoj orijentaciji na financijske pogodnosti i stvaranje profita. „Mrežu B Lab Europe koordinira B Lab Europe i sastoji se od različitih organizacija i timova koji podržavaju rast pokreta B Corp na nacionalnoj razini u različitim europskim zemljama.“⁷⁴ Iako su bogate raznolikostima, sve organizacije koje su dio B Lab Europe mreže ujedinjene su na temelju istih vrijednosti i ciljeva. Imaju zajedničku viziju rekonfiguracije Europe u područje na kojem se nalaze poduzeća u kojima je moć vođenja poduzeća usmjerena prema dobrobiti ljudi i planeta. U svakoj zemlji, lokalni timovi zaduženi su za organizaciju raznih edukacija, obuka i događaja, a pokreću i nacionalne kampanje i inicijative te podržavaju B Corp zajednicu i njene potrebe. Ne samo da prate korporacije u svakom koraku tijekom njihova „putovanja“ prema certifikaciji, već pružaju razne alate i programe svakoj korporaciji koja svoje poslovanje želi koristiti kao snagu za dobro. Isto tako, B Lab Europe potiče transformaciju ekosustava obraćajući se kompanijama, visokoškolskim ustanovama i lokalnim vlastima s različitim angažiranim programima. „Odgovarajući na konzultacije Europske komisije o održivom korporativnom upravljanju, B Lab Europe pozvao je Europsku komisiju da donese zakone o održivom korporativnom upravljanju na razini EU-a koji nadilaze postojeće zahtjeve održivosti okoliša i prelaze s dobrovoljnog na obvezno djelovanje.“⁷⁵ B Lab Europe nastoji konstantno razvijati različite programe kako bi se potaknuo prijelaz na održivo gospodarstvo koje će u konačnici rezultirati pozitivnim učincima za ljude i planetu. „Grupa Danone je

⁷³ B Lab, B Lab Europe, dostupno na : <https://bcorporation.eu/>, pristupljeno :28.04.2022.

⁷⁴ B Lab, B Lab Europe, dostupno na : <https://bcorporation.eu/about/our-european-network/>, pristupljeno : 29.04.2022.

⁷⁵ B Lab, Global Policy & Advocacy, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/programs-and-tools/policy-and-advocacy>, pristupljeno : 29.04.2022.

potpisala partnerski ugovor s B Labom, pomažući u stvaranju puta na koji način multinacionalne korporacije mogu mjeriti, uspoređivati i poboljšati svoj ukupni društveni i okolišni utjecaj.“⁷⁶

Tablica 1 : Zastupljenost certificiranih B korporacija u europskim državama

Zemlje	Broj certificiranih B korporacija	Broj različitih industrija u kojima djeluju	Godina osnivanja zajednice u navedenim zemljama
Nordijske zemlje	57	11	2015. godina
Italija	130	60	2013. godina
Njemačka	40	12	2020. godina
Francuska	170	18	2019. godina
Švicarska	50	28	2017. godina
Španjolska	120	20	2019. godina
Portugal	18	10	2015. godina
Zemlje Beneluxa	Više od 190	20	2015. godina

Izvor : Izrada autora prema podacima dostupnima na B Lab Europe (Dostupno na : <https://bcorporation.eu/>, pristupljeno : 29.04.2022.)

Prema podacima iz tablice može se zaključiti kako je B Corp pokret najviše razvijen u Italiji, Francuskoj i zemljama Beneluxa. Taj podatak ne iznenađuje previše s obzirom da je u Italiji i zemljama Beneluxa prisutan već dugi niz godina, međutim u Francuskoj je prisutan tek od nedavno pa taj podatak govori u prilog činjenici kako se u toj zemlji B Corp pokret zaista razvija na pravi način. Isto tako, valja napomenuti kako su u tim zemljama bez obzira na certificirane B korporacije u gospodarstvu prisutna brojna poduzeća koja djeluju u obliku zadruga i ostalih poduzeća, koja također, baš kao i certificirane B korporacije veliku pažnju, osim na stvaranje profita usmjeravaju i na ekologiju i društvo u cjelini. U Portugalu, Njemačkoj i Švicarskoj prisutno je najmanje certificiranih B korporacija, međutim sigurno će lokalne mreže B Lab-a uložiti dodatne napore kako bi putem raznih edukacija, inicijativa, partnerstava i programa još više radile na promociji B Corp pokreta. U tim je zemljama potreban

⁷⁶ R. Honeyman i T. Jana, The B Corp Handbook – How you can use business as a force for good, 2. izdanje, dostupno na : file:///C:/Users/User/Downloads/the-b-corp-handbook-how-you-can-use-business-as-a-force-for-good-9781523097531-1523097531_compress.pdf#page=40&zoom=100,0,0, str. 43, pristupljeno : 29.04.2022.

dodatan angažman na različitim razinama kako bi se dodatno potaknuo B Corp pokret i promovirale njegove vrijednosti.

6.3. Sistema B

„Sistema B je neprofitna organizacija koja vjeruje da vlade, organizacije civilnog društva, društveni pokreti, društvena odgovornost građana i poduzeća nisu dovoljni za rješavanje naših trenutnih društvenih i ekoloških problema.“⁷⁷ Promiče certificirane B korporacije i druge gospodarske aktere u Latinskoj Americi kako bi izgradila novu ekonomiju, u kojoj uspjeh uključuje i društvenu i ekološku dobrobit. Njihova je vizija, kao i kod ostalih zajednica B Corp pokreta stvoriti uključiv, pravedan i regenerativan ekonomski sustav za sve ljude i planet. S druge strane, njihova je misija podržati izgradnju povoljnog ekosustava za certificirane B korporacije i druge gospodarske aktere koji koriste moć tržišta kako bi riješili društvene i ekološke probleme. Sistema B nastoji očuvati vrijednosti, principe i uvjerenja i na taj način jačati globalni pokret B Corp. Sistema B kroz edukaciju, informiranje i razne programe želi promovirati B Corp pokret i ukorijeniti činjenicu kako su certificirane B korporacije jedan od najsnažnijih načina stvaranja kredibiliteta i povjerenja u njihovo poslovanje. U Latinskoj Americi, Sistema B je prepoznata kao dio pokreta koji je nastao iz spontanog zajedničkog uvjerenja i potrage u smislu novih ekonomskih načela i temelja koja omogućavaju vrijednostima i etici da inspiriraju kolektivna rješenja, ne zanemarujući pojedinačne potrebe, a pritom pomažući da korporacije pronađu smisao i svrhu. Sistema B kroz svoje programe nastoji ukazati na činjenicu da gospodarstvo koje financijski raste, ali zbog svoje prirode stvara nejednakost, crpi resurse i isključuje tisuće ljudi, nema smisla. Sistema B nastoji stvoriti ekonomiju koja može stvoriti vrijednost za svijet i planet. Od osnivanja u travnju 2012. godine, trenutno u regiji postoji 10 nacionalnih Sistema B zajednica, jedna Međunarodna, 7 B lokalnih zajednica i preko 500 certificiranih B korporacija.⁷⁸ „Ove korporacije, koje zajedno ostvaruju 5 mlrd dolara godišnjih prihoda, jasan su primjer da je tu viziju moguće iskristalizirati u poslovnom svijetu, putem dogovora između njihovih dionika.“⁷⁹ Sistema B nastoji stvoriti pozitivno i kreativno okruženje za certificirane B korporacije na području Latinske Amerike. Isto tako, okuplja sudionike

⁷⁷ B Lab, Sistema B, dostupno na : <https://www.sistemab.org/en/welcome/>, pristupljeno : 30.04.2022.

⁷⁸ B Lab, Sistema B, dostupno na : <https://www.sistemab.org/en/welcome/>, pristupljeno : 21.07.2022.

⁷⁹ B Lab, Sistema B, dostupno na : <https://www.sistemab.org/en/welcome/>, pristupljeno : 02.05.2022.

upotrebljavajući njihove tržišne snage kako bi se riješili ključni problemi današnjice. Sistema B od glavnih aktera na tržištu traži da konstantno poboljšavaju postojeći poslovni model. Glavno je istaknuti da zajednica od korporacija traži da se u „novoj“ ekonomiji natječu da budu bolje za svijet, ljude i okoliš, a izgradnja novog ekonomskog modela zahtijeva od njih da balansiraju svoje ciljeve, vezane uz društvo u cjelini, ekologiju i profit. Svojim djelovanjem, Sistema B želi utjecati na rast i razvoj B Corp pokreta i povećati broj poduzeća i lidera koji žele poslovati na transparentniji, savjesniji i aktivniji način u odnosu na društvene i ekološke utjecaje na planet. Vjeruju kako u toj promjeni koja će sa sobom donijeti brojne pozitivne učinke, korporacije ne moraju biti same, već da ih treba pratiti moć kolektiva. „U Latinskoj Americi, Sistema B se udružila s Međunarodnim istraživačkim centrom za razvoj kako bi stvorili GITER, Latinoamerički skup javnog vodstva za reaktivaciju ekonomije u smislu trostrukog utjecaja. Ova radna skupina usredotočena je na razvoj javnih politika i paketa za gospodarski oporavak u svrhu postizanja Agende Ujedinjenih naroda 2030.“⁸⁰ Temeljne vrijednosti na kojima se zasniva djelovanje Sistema B zajednice jesu : zajedničko djelovanje, strast, raznolikost, međuovisnost, briga i inovativnost. Kako bi se više korporacija, ljudi i institucija obvezalo na povećanje svog pozitivnog društvenog i ekološkog utjecaja, potrebno je promovirati javnu politiku koja uključuje više ljudi koji žele napraviti spomenute promjene u gospodarstvu. „Iz tog razloga, Sistema B je od 2014. godine, kroz zajednicu pravnika B (Latinoamerička mreža odvjetnika za utjecaj) promicala studije i rasprave o najrelevantnijim pravnim pitanjima kako bi došlo do promjene ekonomsko-korporativnih „pravila“ nove ekonomije: od razvoja pravnog jezika za certificirane B korporacije, do promicanja promjena propisa i tržišne prakse.“⁸¹ Latinoamerička mreža odvjetnika za utjecaj je mreža koju su između ostalih, formirali pojedinačni odvjetnici iz Argentine, Čilea, Brazila, Kostarike, Ekvadora, Perua i Urugvaja.⁸² Njihov je glavni izazov uspostaviti sustav i kroz sustav širiti znanje o pravnim aspektima gospodarstva koje je usmjereno na generiranje društvenih i ekoloških pozitivnih utjecaja u javnim politikama, investicijama i komercijalnim aktivnostima. Njena glavna područja djelovanja su⁸³ : poslovanje sa svrhom, regulatorni okviri za ekonomiju s trostrukim

⁸⁰ B Lab, Global Policy & Advocacy, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/programs-and-tools/policy-and-advocacy>, pristupljeno : 02.05.2022.

⁸¹ B Lab, Sistema B, dostupno na : <https://www.sistemab.org/en/welcome/>, pristupljeno : 02.05.2022.

⁸² B Lab, Sistema B, dostupno na : <https://www.sistemab.org/en/welcome/>, pristupljeno : 21.07.2022.

⁸³ B Lab, Sistema B, dostupno na : <https://www.sistemab.org/en/welcome/>, pristupljeno : 21.07.2022.

utjecajem, promicanje promjena tržišnih propisa i praksi, razvoj javnih politika koje omogućavaju povoljan institucionalan ekosustav za ekonomiju utjecaja, održiva javna nabava, pravna edukacija za trostruki utjecaj ekonomije. 2021. godine u Latinskoj Americi je broj certificiranih B korporacija koje mjere svoje društveno okolišne utjecaje skočio za 21 %. Na početku 2022. godine je u Latinskoj Americi bilo prisutno 800 certificiranih B korporacija, u odnosu na 660 kojih je bilo godinu ranije, što ukazuje na to da je u Latinskoj Americi B Corp pokret u značajnom rastu, a velike zasluge za to zasigurno ima Sistema B. „Povijesni pomak u globalnoj ekonomskoj kulturi je u tijeku, s ljudima koji koriste moć svog poslovanja za rješavanje najvećih izazova društva. Cilj B Corp pokreta je ubrzati ovu promjenu kulture i učiniti je smislenom i trajnom.“⁸⁴ Sistema B shvaća da poslovna zajednica ima veliki utjecaj u suvremenom svijetu i da može biti dio rješenja za goruće globalne probleme kao što su razne nejednakosti, klimatske promjene, siromaštvo i sl. Kroz djelovanje zajednice i regionalne partnerske organizacije radi se na stvaranju održivih alternativa u vidu pozitivnih sustavnih promjena, implementirajući u poslovni svijet model koji sa sobom stvara pozitivne društveno – ekološke utjecaje. Putem raznih alata, stvarajući podršku i poticaje za druge da slijede ovaj model vodstva angažiraju javne i društvene institucije koje imaju veliku moć i mogu utjecati na transformaciju gospodarstva i postojećeg ekosustava. Sistema B, neovisno o tome da li se radi o malim ili velikim poduzećima, želi da korporacije rade transparentno, sa prosperitetom za sve te pozitivnim društvenim i ekološkim utjecajima. Također, poziva korporacije da se povežu sa svojom svrhom poslovanja i preuzmu visok osjećaj odgovornosti i transparentnosti prema društvu i okolišu, imajući u vidu da korporacije moraju imati ključnu ulogu u izgradnji društva. „Ova vizija i način osmišljavanja poduzeća, rezultira ne samo pozitivnim utjecajem na svijet, već i strateškim poboljšanjima u kratkoročnim, srednjoročnim i dugoročnim uvjetima.“⁸⁵ Sistema B promovira koje su sve prednosti certificiranih korporacija, a najznačajnije su : veća otpornost korporacija u ekonomskim krizama, viša razina privlačenja i zadržavanja talentiranih zaposlenika te prepoznatljivost od strane vlada i financijskih tržišta, što sugerira da se poslovanje certificiranih B korporacija razvija i ne postaje samo opcija koju korporacije žele odabrati već uvjet za rad svake kompanije. Sistema B u regiji razvija različite programe koji pomažu obučavati ljude. Ovisno o svakoj

⁸⁴ Sistema B, Brazil, dostupno na : <https://www.sistemabrasil.org/sobre>, pristupljeno : 03.05.2022.

⁸⁵ B Lab, Sistema B, dostupno na : <https://www.sistemab.org/en/welcome/>, pristupljeno : 03.05.2022.

zemlji, ponuda uključuje opće programe koji educiraju, informiraju i osposobljavaju ljude za B Corp pokret i certificirane B korporacije, a obuka je usmjerena na razvoj raznih vještina i znanja. Trenutno je u Latinskoj Americi kroz neke od brojnih programa Sistema B prošlo više od 3 000 ljudi. Najistaknutiji programi su Multiplicadoers i Consultores +. Multiplicadores je program koji osnažuje ljude koji žele biti nositelji promjena u svojim korporacijama. S druge strane, Consultores + je program koji osnažuje ljude koji već imaju predznanja u savjetovanju ili su tome posvećeni, a odnosi se na specijalizaciju sadržaja vezanih uz mjerenje utjecaja u organizacijama te identifikaciju poslovnih modela utjecaja.⁸⁶

Tablica 2 : Visina godišnjih naknada za certificirane B korporacije koje se nalaze u Latinskoj Americi

Godišnji prihod kompanije (\$)	Godišnja naknada (\$)
0 – 149.999,00	500,00
150.000,00 – 1.999.999,00	1.000,00
2.000.000,00 – 4.999.999,00	1.500,00
5.000.000,00 – 9.999.999,00	2.500,00
10.000.000,00 – 19.999.999,00	5.000,00
20.000.000,00 – 49.999.999,00	10.000,00
50.000.000,00 – 74.999.999,00	15.000,00
75.000.000,00 – 99.999.999,00	20.000,00
100.000.000,00 – 249.999.999,00	25.000,00
250.000.000,00 – 499.999.999,00	30.000,00
500.000.000,00 – 749.999.999,00	37.000,00
750.000.000,00 – 999.999.999,00	45.000,00
>1 B	Ovisno o veličini i strukturi kompanije ili grupe

Izvor : M. Stipanović, Analiza pokazatelja društvenog utjecaja u okviru certifikata B Corp, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A6128/datastream/PDF/view>, str. 11, pristupljeno : 04.05.2022.

6.4. Ostale utjecajne regionalne i nacionalne organizacije koje pružaju podršku B Corp pokretu

Od 2006. godine, odnosno godine kada B Lab počinje s svojim djelovanjem, pa do danas, može se primjetiti da B Corp pokret iz godine u godinu raste. To se može vidjeti iz brojnih podataka : kako iz činjenice da se diljem svijeta uspostavlja sve veći

⁸⁶ B Lab, Sistema B, dostupno na : <https://www.sistemab.org/en/welcome/>, pristupljeno : 21.07.2022.

broj lokalnih i regionalnih mreža koje su zadužene za promociju B Corp pokreta te razvijanje programa i edukacija kako bi se pokret približio ljudima, korporacijama i ostalim dionicima, tako i iz broja certificiranih B korporacija, koji iz godine u godinu konstantno raste. U trenutku pisanja rada, prema podacima navedenima na službenoj stranici B Lab-a, trenutno je u svijetu prisutno 5.279 certificiranih B korporacija, koje posluju u 83 različite zemalje i 156 industrije, a zapošljavaju čak 433 875 zaposlenika. B Lab smatra kako svaka korporacija treba sveobuhvatne, vjerodostojne i usporedive standarde koji bi korporacijama omogućili da pokrenu pozitivne promjene u gospodarskom sustavu. Ključni čimbenik ovog pokreta je činjenica da se temelji na zajednici i zajedničkoj ideji kako se korporacije ne bi trebale natjecati u tome koja će biti najbolja na svijetu, već da bi trebale biti najbolje za svijet u smislu pozitivnih društvenih i ekoloških koristi za sve ljude, zajednice i planet. B Impact Assessment koristilo je više od 150 000 poduzeća, što je također zapanjujuća brojka, s obzirom na činjenicu kako je za to potrebno odvojiti značajno vrijeme, a to je još jedan dokaz koji ukazuje na činjenicu da u suvremenom poslovnom svijetu sve veći broj korporacija želi proširiti svoj utjecaj na društvene i ekološke aspekte, a ne se usredotočiti jedino i isključivo na profit. B Lab je od početka svog djelovanja diljem svijeta uspostavio jaku mrežu partnerskih organizacija koje imaju veoma važnu ulogu u jačanju pokreta i podržavanju globalne zajednice certificiranih B korporacija. Uz prije spomenute B Lab Europe i Sistema B, svakako se tu najviše izdvajaju B Lab SAD i Kanada, B Lab Australija i Aotearoa Novi Zeland te B Lab UK.

Zajednica B Lab SAD osnovana je 2006. godine, dok je zajednica u Kanadi osnovana 9 godina kasnije, odnosno 2015. godine.⁸⁷ „Današnja globalna ekonomija nepotrebno šteti mnogim ljudima, zajednicama i okolišu. Nejednakost je sveprisutna. Klimatske promjene se ubrzavaju. Ali mi strastveno vjerujemo da poslovanje može biti pokretač pozitivnih promjena.“⁸⁸ Potičući usvajanje B Lab standarda i putem brojnih suradnji sa srodnim organizacijama, aktivistima i ostalim dionicima, B Lab SAD i Kanada nastoji stvoriti pravedniju budućnost za sve ljude i planet. Činjenica je kako je u najmanju ruku potrebno određeno vrijeme kako bi se pokrenule promjene i izgradilo gospodarstvo koje će sa sobom donijeti pozitivne koristi za sve ljude, zajednice i planet te smanjiti rasne i ostale nejednakosti, smanjiti negativan utjecaj na

⁸⁷ B Lab, B Lab SAD i Kanada, dostupno na : <https://usca.bcorporation.net/our-theory-of-change/>, pristupljeno : 21.07.2022.

⁸⁸ B Lab, B Lab SAD i Kanada, dostupno na : <https://usca.bcorporation.net/our-theory-of-change/>, pristupljeno : 04.05.2022.

okoliš i klimatske promjene, boriti se za prava radnika i sl. Tri ključna stupa promjene na kojima se temelji djelovanje zajednice B Lab SAD i Kanada su⁸⁹ : rasna jednakost, klimatska pravda i ekonomija dionika. Kod rasne jednakosti važno je napomenuti kako se radi na ukidanju nepravednih politika i praksi te izgradnji pravednih poslovnih modela i organizacija. Kod klimatske pravde svakako je najistaknutiji utjecaj vezan za i okoliš. „Ne postoji planet B : Čovječanstvo ovisi o našem planetu da bi preživjelo, a planet ovisi o čovječanstvu.“⁹⁰ Djelovanje korporacija na okoliš ima veliki značaj, a u većini slučajeva radi se o onim negativnim, a ne pozitivnim utjecajima. Činjenica je kako je većina korporacija usmjerena isključivo i jedino na ostvarenje profita i poduzimaju aktivnosti ne mareći o posljedicama koje će one donijeti, kako na planet, tako i na društvo, zajednice i ostale segmente. Najviše se negativnih posljedica očitava u vidu neizmjernog iscrpljivanja resursa, zagađenja okoliša i vode, zraka, a također valja istaknuti i klimatske promjene, koje posljednjih godina postaju jedan od ključnih globalnih problema suvremenog svijeta. Djelovanjem zajednice B Lab SAD i Kanada negativni se utjecaji na okoliš nastoje svesti na minimum i osvjestiti korporacije da bi svoje poslovanje trebale koristiti kao snagu za dobro. Zadnji stup na kojem se temelji rad zajednice B Lab SAD i Kanade je ekonomija dionika. Zajednica smatra kako ljudi i planet moraju imati usklađene vrijednosti koje će donijeti međusobne koristi i jednima i drugima. Ekonomija dionika predstavlja novi ekonomski sustav u kojem će poslovne odluke koje korporacije donose i aktivnosti koje se poduzimaju koristiti svim ljudima i planetu. To je ključna razlika u odnosu na tradicionalne korporacije gdje su poduzeća fokusirana na profit pod svaku cijenu. „Ekonomija dionika zahtijeva od poduzeća stvaranje vrijednosti za više dionika, uključujući radnike, kupce, zajednice, okoliš i dioničare.“⁹¹ Od korporacija zahtijeva donošenje odgovornih i održivih odluka koje će u obzir uzeti i utjecaj koji imaju na dionike koji su u doticaju s korporacijom te stvaranje financijske vrijednosti. Na navedenim se načelima temelji djelovanje zajednice B Lab SAD i Kanade koje nastoje promovirati B Corp pokret i izazvati pozitivne učinke korporacija, njihovo

⁸⁹ B Lab, B Lab SAD i Kanada, dostupno na : <https://usca.bcorporation.net/our-theory-of-change/>, pristupljeno : 21.07.2022.

⁹⁰ B Lab, B Lab SAD i Kanada, dostupno na : <https://usca.bcorporation.net/our-theory-of-change/>, pristupljeno : 04.05.2022.

⁹¹ B Lab, B Lab SAD i Kanada, dostupno na : <https://usca.bcorporation.net/stakeholder-economy>, pristupljeno : 05.05.2022.

odgovorno i održivo poslovanje, balansiranje između dobiti i svrhe njihova poslovanja te stvaranje vrijednosti za sve dionike.

Organizacija B Lab Australija i Aotearoa Novi Zeland osnovana je 2013. godine.⁹² To je zajednica koja zamišlja ekonomiju na način da ona funkcionira i doprinosi ljudima i planeti i smatraju da korporacije i njihovo poslovanje mogu pomoći da se to i ostvari. Mreža B Lab Australija i Aotearoa Novi Zeland zamišlja bolji ekonomski sustav u kojem će korporacije koristiti ljudima, zajednicama i planetu. Potiče korporacije da biraju dugoročna ulaganja umjesto brzih dobitaka i mjere svoj uspjeh na temelju pozitivnih učinaka koje stvaraju. U Australiji i na Novom Zelandu je trenutno prisutno više od 390 certificiranih B korporacija u svim oblicima i veličinama, što dokazuje da postoji veliki interes za B Corp pokret na području Australije i Novog Zelanda.⁹³ Mreža nastoji poticati korporacije da se obvezuju na stvaranje pozitivnih učinaka putem raznih inicijativa koje su usmjerene na zajednicu, okoliš i ljude. Kako B Corp pokret raste, raste i predanost korporacija da svaki aspekt i segment u njihovom poslovanju bude odgovoran i transparentan. Također, zajednica koja promiče B Corp pokret veliku pažnju usmjerava i na ljude, odnosno na zaposlenike koji se nalaze u korporacijama, ali i na potrošače i sve ljude koji se nalaze van nje. Kao i ostale zajednice, veliku važnost pridaje se i ekologiji i planetu. Velika se pažnja pridaje stvaranju pozitivnog utjecaja na okoliš, klimatske promjene i održivost. „B Lab Australije i Novog Zelanda započeli su pionirski razvoj ekosustava putem raznih modela partnerstava s raznim organizacijama (kao što su banke, komunalna poduzeća i sveučilišta) koje se žele pridružiti pokretu i ubrzati rast B ekonomije.“⁹⁴ Također, mreža koja djeluje u Australiji i Novom Zelandu redovito radi na organizaciji niza događanja u zajednicama te surađuje sa zajednicama putem mnogih inicijativa. Njihov program korporativnog građanstva podrazumijeva njihovo sudjelovanje u brojnim aktivnostima. Također, podrazumijeva i brojna ulaganja u zajednicu kako bi se osigurao njen rast i razvoj u obliku donacija, društvenih i ekoloških politika i sl. „B Lab UK je dobrotvorna organizacija koja koordinira aktivnosti B korporacija u Velikoj Britaniji. B Lab UK je registriran kao neprofitno društvo, a svoj status

⁹² B Lab, B Lab Australia & New Zeland, dostupno na : <https://bcorporation.com.au/>, pristupljeno : 22.07.2022.

⁹³ B Lab, B Lab Australia & New Zeland, dostupno na : <https://bcorporation.com.au/>, pristupljeno : 22.07.2022.

⁹⁴ R. Honeyman i T. Jana, The B Corp Handbook – How you can use business as a force for good, 2. izdanje, dostupno na : file:///C:/Users/User/Downloads/the-b-corp-handbook-how-you-can-use-business-as-a-force-for-good-9781523097531-1523097531_compress.pdf#page=40&zoom=100,0,0, str. 41, pristupljeno : 05.05.2022.

dobrotvorne organizacije dobio je u studenom 2015. godine.⁹⁵ Trenutno je u Velikoj Britaniji prisutno više od 700 certificiranih B organizacija, koje djeluju u 56 različitih industrija i zapošljavaju čak 40 400 zaposlenika, što dovoljno govori u prilog tome da je B Corp pokret u Velikoj Britaniji na iznimno visokoj razini.⁹⁶ Vizija B Lab-a UK zahtijeva velike promjene u gospodarskom sustavu, a njihova strategija je ukorijenjena u globalnoj teoriji promjene s ciljem redefiniranja uloge poslovanja unutar ekonomskog sustava tako da se svaki posao može iskoristiti kao snaga za dobro. Vodeći ljudi B Lab-a UK znaju da sustavna promjena nije niti jednostavna, a niti laka. Ona zahtijeva vodstvo i vjerodostojnu alternativu postojećem sustavu, a uloga B Lab-a UK je da „isporuči“ ove argumente uvjerljivo za promjenu koja je svijetu nužno potrebna. Mreža vidi certificirane B korporacije kao nit vodilju u uvođenju pozitivnih promjena koje će zahtijevati naporan rad i veliku količinu truda ukoliko se postavljeni ciljevi stvarno žele i ostvariti. Stoga je rad B Lab UK-a usmjeren na dva ključna stupa⁹⁷ :

1. Izgradnja raznolike, reprezentativne zajednice certificiranih B korporacija koje modeliraju vrstu poslovanja koja je potrebna te angažiranje te zajednice da inspirira druge
2. Zalaganje za usvajanje ovih modela u velikim razmjerima za promjene u gospodarskom sustavu, usredotočujući se i na regulatorne poluge i na promjenu kulturnih normi unutar i oko poslovanja.

Ova dva stupa stvaraju snažan pozitivan ciklus : kako zajednica B Corp raste, lakše je promjenu učiniti uvjerljivom i doprijeti do većeg broja ljudi, a što se više pozitivnih promjena zahtijeva, to će se više poduzeća, ali i ljudi općenito uključiti u pokret i na taj način pokrenuti lavinu pozitivnih promjena koje će koristiti ljudima, zajednicama i planetu. B Lab UK će nastaviti promovirati B Corp pokret na ovaj način sve dok ne postignu pozitivne promjene i točku kod koje će korporacije same početi djelovati na način da se neće baviti isključivo profitom, već će svoje poslovanje usmjeriti i na društvene i ekološke učinke. „Na putu smo i pred nama je dug put, ali vjerujemo da

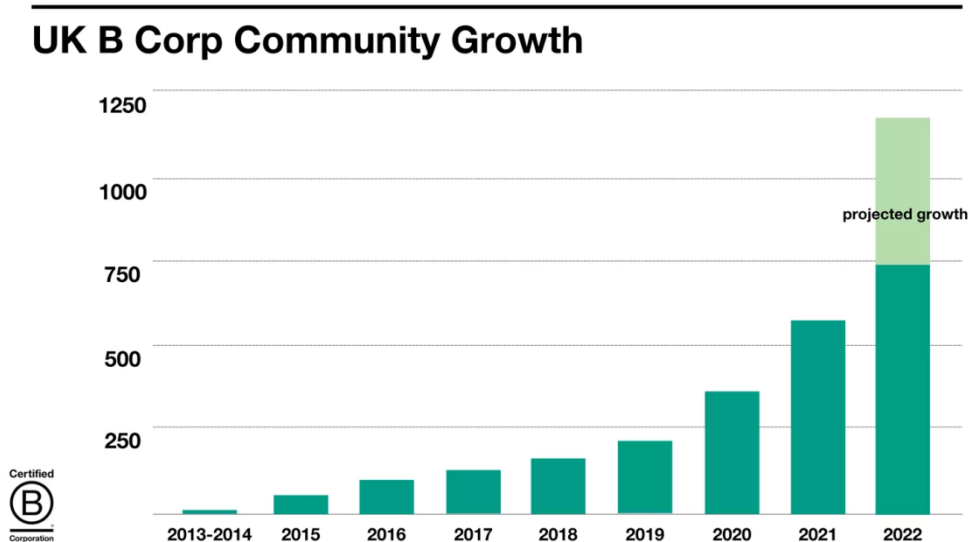
⁹⁵ D. Milec, B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, str. 32, pristupljeno : 06.05.2022.

⁹⁶ B Lab, B Lab UK, dostupno na : <https://bcorporation.uk/about-b-lab-uk/our-strategy/#>, pristupljeno : 22.07.2022.

⁹⁷ B Lab, B Lab UK, dostupno na : <https://bcorporation.uk/about-b-lab-uk/our-strategy/#>, pristupljeno : 06.05.2022.

nas razvoj i provedba ove strategije vodi na pravi put i omogućava nam da se usredotočimo na pokretanje promjena tamo gdje su – i kako su – potrebne.“⁹⁸

Slika 7 : Rast certificiranih B korporacija u Velikoj Britaniji

Izvor : B Lab UK, <https://bcorporation.uk/reinventing-business/by-b-lab-uk/building-a-b-corp-movement-ready-to-challenge-the-economic-system/>

U odnosu na početak rada, od 2020. godine na dalje, može se primjetiti značajan rast B Corp pokreta u Velikoj Britaniji. To je sigurno jedna od zasluga B Lab-a UK koji provodi pravu strategiju i promiče B Corp pokret, kako kod korporacija, tako i kod ljudi. Nastoje ukorijeniti redefiniranu ulogu poslovanja na način da su sve korporacije snaga dobra i da imaju vodeću ulogu u pozitivnim učincima te transformaciji globalnog gospodarskog sustava prema uključivijem, pravednijem i regenerativnom sustavu. „Certificirane B korporacije dokaz su da poduzeća posluju bolje kada su predana usklađivanju interesa svih dionika : društva, okoliša i njihovih dioničara. Sa svakom certificiranom B korporacijom, ovaj dokaz postaje sve uvjerljiviji.“⁹⁹

B Lab UK je odradio veliki posao po pitanju razvoja B Corp pokreta. Tijekom proteklih 5 godina pokazali su jasno vodstvo i zaslužni su za uspjeh pokreta na području Velike Britanije. Veliki broj korporacija prošao je proces ponovne certifikacije čak tri ili četiri puta, a važno je napomenuti da su svaki put u procesu certifikacije prolazili

⁹⁸ B Lab, B Lab UK, dostupno na : <https://bcorporation.uk/about-b-lab-uk/our-strategy/#>, pristupljeno : 07.05.2022., vlastoručni prijevod

⁹⁹ B Lab, B Lab UK, dostupno na : <https://bcorporation.uk/reinventing-business/by-b-lab-uk/building-a-b-corp-movement-ready-to-challenge-the-economic-system/>, pristupljeno : 07.05.2022.

strože kriterije unutar B Impact Assessment-a. Konstantno rade na unaprjeđenju i evaluaciji standarda kako bi odgovorili na sve složenija pitanja, a isto tako od korporacija konstantno traže stalna poboljšanja. „Unatoč tome što standardi postaju sve stroži, zajednica B Corp u Velikoj Britaniji postiže povećanje rezultata od 7 % tijekom 3-godišnjeg ciklusa certificiranja.“¹⁰⁰ Zajednica vjeruje kako je predanost stalnom poboljšanju pokreta B Corp jedan od nužnih koraka koji će voditi svijet i korporacije u boljem smijeru. Valja napomenuti kako je u Velikoj Britaniji veliki raspon različitih poduzeća u vidu veličine i industrija u kojima djeluju, međutim, činjenica da ovako različita poduzeća prihvaćaju djelovanje zajednice i upravljanje na način da se radi na korist svih dionika je još jedan od dokaza da se gospodarski sustav može promijeniti. „To znači da niti jedna certificirana B korporacija neće vidjeti odraz sebe u drugome, već će umjesto toga prepoznati zajedničke vrijednosti i obveze.“¹⁰¹ Djelovanje zajednice B Lab UK utječe na promjenu ekonomskog sustava, a promjene počinju kod samih certificiranih B korporacija, koje su nit vodilja i dokaz vrijednosti koncepta kojeg promiču. To je dokaz koji će opravdati, ali i omogućiti da zajednica zahtjeva još veće promjene koje će naposljetku dovesti do djelovanja korporacija koje neće biti usmjerene isključivo na financijske prednosti, već i na stvaranje koristi za ljude, zajednice i planet. B Lab UK će nastaviti poslovati na ovakav način te će i dalje biti predani istim vrijednostima koje nastoje promovirati i sada, a glavni je cilj izazvati rast pokreta B Corp u nadolazećim godinama i promijeniti gospodarski sustav na bolje. Svjesni su da je pred njima veliki posao, trud i rad, ali znaju da će im to pomoći u ostvarivanju učinkovitijeg sustava koji će biti namjenjen za stvaranje koristi svih. Osim spomenutih organizacija, potrebno je izdvojiti i ostale organizacije kao što su¹⁰² : B Lab Korea, B Lab Singapore, B Lab Market Builder China i sl., koje također svojim radom nastoje potaknuti kompanije da svoje poslovanje koriste kao snagu za dobro i na taj način pozitivno djeluju na društvo i okoliš. Od spomenutih organizacija svakako treba izdvojiti B Lab Europe, Sistema B te B Lab UK koje su aktivnije i više rade na promociji B Corp pokreta. I ostale bi organizacije trebale slijediti njihov put i tako povećati interes i potaknuti kompanije da se okrenu na pravi put i na taj način iskoriste svoje poslovanje kao snagu za dobro.

¹⁰⁰ B Lab, B Lab UK, dostupno na : <https://bcorporation.uk/reinventing-business/by-b-lab-uk/building-a-b-corp-movement-ready-to-challenge-the-economic-system/>, pristupljeno : 07.05.2022.

¹⁰¹ B Lab, B Lab UK, dostupno na : <https://bcorporation.uk/reinventing-business/by-b-lab-uk/building-a-b-corp-movement-ready-to-challenge-the-economic-system/>, pristupljeno : 07.05.2022.

¹⁰² B Lab, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/>, pristupljeno : 22.07.2022.

7. Područja utjecaja certificiranih B korporacija na ekonomiju i društvo

Što se tiče konkretnih pokazatelja na koji način B Corp pokret direktno utječe na ekonomiju i društvo, valja istaknuti nekoliko sljedećih pokazatelja ¹⁰³ :

zajednica – u 2021. godini su radnici certificiranih B korporacija proveli 31 892 sata obavljajući društveno koristan rad

- certificirane B korporacije 4 puta više svojih menadžera zapošljavaju iz lokalnih zajednica

kupci – certificirane B korporacije koriste poslovne modele koji proizvode proizvode i usluge koji će biti dostupniji i pristupačniji kupcima s nižim primanjima

okoliš – u 2021. godini su certificirane B korporacije „kompenzirale“ 2,1 milijuna tona ugljika

- certificirane B korporacije imaju 4.5 puta veću vjerojatnost da će koristiti 100 % obnovljivu energiju

- certificirane B korporacije imaju 7,3 puta veću vjerojatnost da će biti ugljično neutralne

upravljanje – više od 60 % certificiranih B korporacija je uz naknadu za izvršno vodstvo vezano i za postizanje specifičnih društvenih i ekoloških metrika

- 100 % certificiranih B korporacija u svom poslovnom modelu ima ugrađeno upravljanje dionicima u njihovoj korporativnoj strukturi

radnici – otprilike 25 % svih certificiranih B korporacije u potpunosti je u vlasništvu njihovih zaposlenika

- 87 % certificiranih B korporacija svojim zaposlenicima nudi fleksibilno radno vrijeme i rasporede, a 83 % nudi pogodnosti rada na daljinu

- 69 % certificiranih B korporacija nudi bonuse ili dijeljenje dobiti neizvršnim radnicima

Pravda, jednakost, raznolikost i uključenost temelj su poslovanja za sve operacije B Lab-a.¹⁰⁴ B Lab ima odgovornost izgraditi pokret poslovanja koje je posvećeno rješavanju problema nejednakosti i nepravde. Fokusiranje na pravdu, jednakost, različitost i uključenost unutar poslovanja je dokaz prilagodljivosti, naprednog razmišljanja i otpornosti i to na način koji to pokazuje B Corp zajednica.

¹⁰³ B Lab Global Annual Report 2021, dostupno na : [file:///C:/Users/User/Downloads/2021 Annual Report.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/2021%20Annual%20Report.pdf), str. 10, pristupljeno : 29.07.2022.

¹⁰⁴ B Lab Global Annual Report 2021, dostupno na : [file:///C:/Users/User/Downloads/2021 Annual Report.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/2021%20Annual%20Report.pdf), str. 11, pristupljeno : 29.07.2022.

Osim prethodno navedenih pokazatelja, postoji još nekoliko podataka koji pokazuju kakav je utjecaj certificiranih B korporacija na društvo i okoliš, a to su¹⁰⁵ :

- certificirane B korporacija imaju 67 % veću vjerojatnost da provode pravedne analize plaća s obzirom na spol, rasu/etničku pripadnost ili druge demografske faktore
- certificirane B korporacije pružaju svojim zaposlenicima kvalitetnije poslove u smislu jednakosti na radnom mjestu
- poduzeća u vlasništvu žena imaju veću vjerojatnost za certifikaciju i dobivanje B Corp certifikata, a preko 25 % certificiranih B korporacija je u vlasništvu žena
- dvostruko je veća vjerojatnost da će certificirane B korporacije imati većinu žena u menadžmentu

Iako postoji velik broj pozitivnih učinaka na društvo i okoliš, uvijek postoji mjesta za napredak¹⁰⁶ :

- samo 12,8 % certificiranih B korporacije je u vlasništvu ili je vođeno od strane pojedinaca iz manje zastupljene rasne grupe ili etnički minorizirane skupine
- samo 2,7 % certificiranih B korporacija je u vlasništvu pojedinaca iz LGBTQ zajednice
- samo 1 % je u vlasništvu pojedinaca koji su Afroamerikanci
- samo 0,7 % je u vlasništvu pojedinaca sa invaliditetom

Veliku ulogu, u stvaranju pozitivnih utjecaja certificiranih B korporacija na društvo, ekonomiju i okoliš, ima i B Lab provodeći svoje političke inicijative¹⁰⁷ :

Sjedinjene Države – Inicijative Bijele kuće o uključivom gospodarskom rastu : predložena je od strane B Lab SAD i Kanada sa 50 organizacija vođenih utjecajem, a inicijativa poziva na prelazak na dionike kapitalizma i koordinirane federalne ekonomske politike kao odgovor na COVID – 19, klimatske promjene i na povećanje jaza u rasnom bogatstvu.

¹⁰⁵ B Lab Global Annual Report 2021, dostupno na : [file:///C:/Users/User/Downloads/2021 Annual Report.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/2021%20Annual%20Report.pdf), str. 11, pristupljeno : 29.07.2022.

¹⁰⁶ B Lab Global Annual Report 2021, dostupno na : [file:///C:/Users/User/Downloads/2021 Annual Report.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/2021%20Annual%20Report.pdf), str. 11, pristupljeno : 29.07.2022.

¹⁰⁷ B Lab Global Annual Report 2021, dostupno na : [file:///C:/Users/User/Downloads/2021 Annual Report.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/2021%20Annual%20Report.pdf), str. 16, pristupljeno : 29.07.2022.

Latinska Amerika i Karibi – El Grupo Internacional de Trabajo para la Reactivación Económica (GITRE) : odnosi se na međunarodnu radnu skupinu za gospodarsku reaktivaciju koju je sazvala Sistema B, a u kojoj je mobilizirano više od 1 200 sudionika iz 32 zemlje, od koji su 48 % bili javni čelnici Paname, Argentine, Brazila i Paragvaja, kako bi se predstavilo zakonodavstvo certificiranih B korporacija.

Ujedinjeno Kraljevstvo – Zakon o boljem poslovanju : trebao bi osigurati da su sve kompanije u Ujedinjenom Kraljevstvu legalno odgovorne za dobrobit radnika, kupaca, zajednice i okoliša. B Lab UK je angažirao zakonodavce i vladu te pokrenuo BBA u parlamentu u travnju 2021. godine.

Europa – Koalicija međuovisnosti : pokrenuta od strane B Lab Europe i partnera u lipnju 2021. godine angažirajući više od 100 kompanija, a odnosi se na zagovaranje obveznog upravljanja dionicima za sve europske kompanije i usklađene dužnosti investitora.

Australija – Prenesite račun, a ne novac : kampanja koju vodi A B Corp Climate Collective za usvajanje zakona o klimatskim promjenama u Australskom Parlamentu, koja nalaže procjenu rizika promjene nacionalne klime, plan prilagodbe, „neto nulte ciljeve“ te nezavisnu komisiju za klimatske promjene.

2021. godine Ruanda i Urugvaj postali su zemlje koje su posljednje donijele zakon o učvršćavanju upravljanja dionicima, ukazujući na pravi put do boljeg poslovanja u svojim regijama.

Može se zaključiti kako B Corp pokret u cijelosti, B Lab te certificirane B korporacije imaju veoma važnu ulogu u stvaranju pozitivnih učinaka na društvo, ekonomiju i okoliš. Iako je njihov utjecaj od velike važnosti, valja istaknuti kako i dalje postoji mjesta za poboljšanje, međutim, ukoliko B Lab Global i regionalne organizacije kao što su B Lab Europe, B Lab UK, Sistema B i sl. nastave raditi na isti način te i dalje provoditi svoje inicijative i planove, sigurno će postići željene rezultate i tako još pozitivnije utjecati na društvo, ekonomiju i okoliš.

8. Primjeri odabranih certificiranih B korporacija

8.1.Mpowerd

Korporacije koje će se spominjati u radu su odabrane na temelju aktivnosti koje provode kako bi svoje poslovanje koristile kao snagu za stvaranje pozitivnog utjecaja na društvo i okoliš. Mpowerd je certificirana B korporacija koja se bavi proizvodnjom solarnih proizvoda (solarne lampe, pametna solarna svjetla, svjetla u boji...). MPowerd je 2012. godine stvorio Luci, prvo solarno svjetlo s ciljem izrade pristupačnog proizvoda čiste energije kojeg će ljudi moći koristiti u svakoj situaciji.¹⁰⁸ Od tada se njihova vizija nije previše mjenjala – i dalje nastavljaju stvarati održive, pristupačne i promišljeno dizajnirane proizvode koji odgovaraju potrebama mnogih potrošača. Vjeruju kako svatko zaslužuje pristup čistoj i pouzdanoj energiji, bez obzira na činjenicu kako i gdje živi. Isto tako, s obzirom na goruće ekološke probleme, smatraju da i planet zaslužuje malo više pažnje i bolji tretman od strane ljudi. Smatraju kako pristup čistoj energiji može poboljšati zdravlje, stvoriti jednakost u obrazovanju, ekonomsko osnaživanje, a njihovi proizvodi imaju veliku ulogu u borbi protiv klimatskih promjena. Kao certificirana B korporacija koriste moć svog poslovanja i aktivnosti za izgradnju uključive i održive ekonomije. Većinu svojih prihoda reinvestiraju kako bi osigurali održivost i ispunjenje svoje misije. Smatraju kako je edukacija ljudi o klimatskim promjenama koje su već poprilično uzele maha od velike važnosti jer će se putem korištenja sunčeve energije i ostalih zelenih alternativa u velikoj mjeri smanjiti negativan učinak na okoliš. Svakim prodanim proizvodom pomažu osigurati čistu energiju ljudima diljem svijeta i na taj su način u mogućnosti stvoriti pozitivan društveni i ekološki utjecaj. Nastoje stvoriti jednostavne i osobne proizvode i na taj način osigurati čistu tehnologiju koja će sa sobom donijeti pozitivne koristi za sve. Više od 3 milijarde ljudi živi bez pristupa čistoj i pouzdanoj energiji što im otežava svakodnevne zadatke. Mpowerd surađuje s više od 700 nevladinih organizacija i neprofitnih organizacija te pružaju čistu energiju onima kojima je to najpotrebnije.¹⁰⁹ Putem svojih partnera distribuiraju čistu energiju koja pruža ekonomičniji i ekološki prihvatljiviji pristup svakodnevnim zadacima. Svojim poslovanjem stvaraju pozitivne društvene i ekološke učinke. Što se tiče društvenih

¹⁰⁸ Mpowerd, dostupno na : <https://mpowerd.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

¹⁰⁹ Mpowerd, dostupno na : <https://mpowerd.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

aspekata, najviše se to odnosi na područje sigurnosti, obrazovanja, zdravlja, zajednice i sl. Što se tiče sigurnosti, tu izdvajaju primjerice noćno kretanje koje na mnogim mjestima često može biti opasno bez svjetla. Neovisno o tome da li se radi o slučajnim ozljedama ili napadima na ljude koji mogu biti uzrokovani zbog nedostatka svjetla, proizvodi korporacije Mpowerd pomažu ublažiti navedenu opasnost. Kod obrazovanja valja istaknuti kako mnoga djeca diljem svijeta nemaju pristup energiji i zbog toga su zakinuti i ne mogu pristupiti obrazovanju i učenju na pravi način. Njihova svjetla pomažu djeci da mogu učiti i bez struje i daju im alate koji ih usmjeravaju na pravi put i koji su im prijeko potrebni za uspjeh. Kod aspekta zdravlja, valja napomenuti kako njihovi proizvodi čiste i pouzdane energije smanjuju zdravstvene rizike koji se u posljednje vrijeme sve više povezuju s izvorima energije u kućanstvu na bazi goriva. Što se tiče zajednice, svjetla Mpowerd-a mogu pomoći potaknuti mala ruralna gospodarstva oslobađajući više novca za zajednicu, a to im omogućava da svoja sredstva, vrijeme i novac usmjere na druge izazove s kojima se svakodnevno suočavaju u svom poslovanju.¹¹⁰ S druge strane pozitivni učinci na okoliš ostvaruju se u vidu bolje kvalitete zraka, smanjenja CO₂, smanjenja otpada i odgovornosti proizvoda. Zagađenje zraka koje nastaje u kućanstvima jedan je od najvećih rizika za okoliš, a čista energija u vidu solarnih svjetala može pozitivno utjecati na okoliš i sa sobom donijeti klimatske prednosti. Više od 3 milijarde ljudi oslanja se na zagađujuće tehnologije za rasvjetu u kućanstvu, a solarna svjetla mogu pomoći u smanjenju ispuštanja CO₂ i pokrenuti trend kako bi solarna energija postala široko korišteni alat diljem svijeta.¹¹¹ Mpowerd stvara svoje proizvode na način da budu izdržljivi i dugoročni što znači da nije potrebno proizvoditi jednokratne proizvode što će u konačnici rezultirati stvaranjem manje količine otpada.¹¹² Nažalost, „prljava“ energija u velikoj mjeri šteti okolišu, a Mpowerd se brine da kao korporacija ima što manje negativnog utjecaja na okoliš i da na taj način inspirira druge. Budući da se radi o certificiranoj B korporaciji, dužni su balansirati svoju svrhu i stvaranje profita i razmotriti utjecaj poslovnih odluka na svoje zaposlenike, kupce, dobavljače, zajednicu i okoliš. Postavljaju stroge standarde za sebe kako bi mogli osigurati da

¹¹⁰ Mpowerd, dostupno na : <https://mpowerd.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

¹¹¹ Mpowerd, dostupno na : <https://mpowerd.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

¹¹² Mpowerd, dostupno na : <https://mpowerd.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

njihov rad poboljšava i društvo i okoliš. Certificirani su od siječnja 2014. godine, a na temelju B Impact Assessmenta, a 2018. godine dobili su ukupnu ocjenu 104.¹¹³

Slika 8 : Logo certificirane B korporacije MPowerd

Izvor : Mpowerd, 2022., <https://mpowerd.com/>

8.2. Cotopaxi

Cotopaxi je certificirana B korporacija koja se bavi proizvodnjom održive vanjske opreme koja potiče globalne promjene. Jedan postotak prihoda koji ostvaruju poslovanjem odlazi neprofitnim organizacijama koje rade na poboljšanju ljudskih života. Bave se proizvodnjom izdržljive opreme na etički najodrživiji način. Svoje prihode koriste i za smanjenje siromaštva diljem svijeta. Svoje proizvode proizvode na način da budu što dugotrajniji. Većinu svojih napora usmjeravaju na osnaživanje zajednica u Latinskoj Americi, a usredotočeni su na poboljšanje zdravstvene skrbi, osiguranje obrazovanja za potrebite te ostalih sredstava koja su prijeko potrebna za život kod onih koji to nemaju. Jedan % prihoda korporacija usmjerava na zakladu Cotopaxi, koja dodjeljuje ciljne potpore neprofitnim organizacijama i distribuira donacije organizacijama kao što su Međunarodni odbor za spašavanje, United to Beat Malaria i sl.¹¹⁴ Smatraju kako je davanje svrha onoga što oni uistinu i jesu. Spomenuta zaklada Cotopaxi je privatna neprofitna organizacija koja raspodjeljuje prihode u obliku višegodišnjih bespovratnih sredstava s ciljem da unaprijedi misiju korporacije, personalizira njen utjecaj i pomogne korporaciji da ostane usredotočena na svrhu svog poslovanja i stvaranje koristi u društvenim i ekološkim segmentima. Primatelje donacija pažljivo biraju na temelju njihovih rezultata koje postižu u poboljšanju ljudskih života i rješavanju socijalnih i ekoloških problema. Valja istaknuti suradnju sa organizacijom Escuela Nueve koja je usmjerena na obrazovanje i nastoji pružiti modele obrazovanja koji su usmjereni na studente u zajednicama koje su pogođene brojnim problemima i ograničenim mogućnostima. S više od 86 škola

¹¹³ Mpowerd, dostupno na : <https://mpowerd.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

¹¹⁴ Cotopaxi, dostupno na : <https://www.cotopaxi.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

diljem Latinske Amerike, organizacija osnažuje učenike da budu aktivni sudionici u svom obrazovanju i donosi obrazovanje onima koji nemaju pristup istome.¹¹⁵ Cotopaxi je usmjeren i na održivost u svakoj fazi životnog ciklusa proizvoda. Nabavljaju alternativne materijale za svoje proizvode i poduzimaju korake koji će osigurati očuvanje ljudskih prava u cijelom opskrbnom lancu te su predani stvaranju proizvoda korištenjem recikliranih i odgovornih materijala. Ponosni su na partnerstvo s tvornicama diljem svijeta koje se slažu s rigoroznim kodeksom ponašanja i pristaju promovirati poštenu radnu praksu. Predani su načelima odgovornog poslovanja i pružanju izravnih potpora svim radnicima u tvornicama kako bi se povećalo njihovo blagostanje. Jedan od njihovih najvažnijih partnera je Phnom Penh iz Kambodže. S više od 45 godina iskustva u stvaranju tehničkog dizajna i proizvodnji odjeće, proizvodi sve Cotopaxi proizvode za slobodno vrijeme i vodeća je u stvaranju pozitivnih utjecaja na zajednicu i održivost.¹¹⁶ Osnivač Cotopaxi-a Davis Smith iz prve se ruke mogao uvjeriti o poteškoćama koje mnogobrojni ljudi prolaze zbog nejednakog pristupa mogućnostima tijekom odrastanja diljem Latinske Amerike i to mu je bila nit vodilja da se posveti razvoju poslovnih modela koji koriste svoje utjecaje za rješavanje gorućih društvenih i ekoloških problema. Što se tiče utjecaja u 2021. godini, neke od najvažnijih aktivnosti koje je Cotopaxi poduzeo kako bi rješio društvene i ekološke probleme su¹¹⁷ : pružanje pomoći 1 255 490 ljudi kroz programe za smanjenje siromaštva, pružanje pomoći 63 300 radnika u njihovom lancu opskrbe, donirano 202 000 maski (ukupna vrijednost 707 000 \$), osiguravanje 67 000 tretmana za pomoć u borbi protiv malarije koji su pomogli 403 416 obitelji, pružanje pomoći za više od 89 100 izbjeglica u Ekvadoru i Venezueli, sponzorirano obrazovanje za više od 24 000 djece. Unatoč brojnim izazovima s kojima su se susretali u svakodnevnom poslovanju prošle godine (pandemija, ekonomska kriza i sl.), svojim su aktivnostima nastavili poticati promjene i smanjivati negativne utjecaje čime su ojačali temelje i svrhu svog poslovanja, što je u konačnici rezultiralo i financijskim i održivim dobitima. Isto tako, Cotopaxi je certificiran kao klimatski neutralna korporacija već drugu godinu zaredom. Climate Neutral je neprofitna organizacija koja pomaže korporacijama u mjerenju njihovog ugljičnog učinka te im

¹¹⁵ Cotopaxi, dostupno na : <https://www.cotopaxi.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

¹¹⁶ Cotopaxi, dostupno na : <https://www.cotopaxi.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

¹¹⁷ Cotopaxi, dostupno na : <https://www.cotopaxi.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

pomaže da postanu 100 % neutralne.¹¹⁸ Prošle godine eliminirali su plastiku za jednokratnu uporabu u ambalaži i zamijenili je recikliranim materijalima. Cotopaxi je od prosinca 2015. godine certificirana B korporacija, a ukupni rezultat koji su postigli 2018. u B Impact Assessment-u je iznosio 93.6.¹¹⁹

Slika 9 : Logo certificirane B korporacije Cotopaxi

Izvor : Cotpaxi, 2022., <https://www.cotopaxi.com/>

8.3. Frank and Oak

Frank and Oak je certificirana B korporacija koja se bavi proizvodnjom odjeće na održivi način. Vjeruju kako je potrebno donositi odluke i razmatrati izbore na način da poboljšaju sami sebe, ali i svijet u kojem živimo. Njihova je svrha nadahnuti bolji i kvalitetniji način življenja stvaranjem savjesnih, održivih i dugotrajnih proizvoda.¹²⁰ U procesu proizvodnje nastoje spojiti inovacije s ekološkim procesima i na taj način oblikovati čišći, zdraviji i savjesniji svijet u kojem će napredak ljudi i njihovih života biti međusobno usklađeni s napretkom zajednica i planeta. Frank and Oak je osnovan 2012. godine u Montrealu. Svojom svrhom i misijom poslovanja, koja nije usmjerena isključivo na stvaranje financijske dobiti, već i na stvaranje koristi za sve ljude, zajednice i planet brzo su prerasli u jedan od vodećih kanadskih lifestyle brendova. Trenutno su jedna od vodećih korporacija u održivoj modi i u procesu proizvodnje koriste inovativne tkanine dizajnirane na promišljeni način. Dizajniraju izdržljive proizvode s funkcionalnim značajkama koje će potrošačima osigurati kvalitetan i siguran proizvod. Uvijek rade na poboljšanju proizvoda i nastoje dodatno ojačati svoj brend jer uvijek razmišljaju o budućnosti. Temelj njihove filozofije dizajna su kružnost i inovacije, a takvo im razmišljanje pomaže u oblikovanju boljeg i savjesnijeg svijeta.

¹¹⁸ Cotopaxi, dostupno na : <https://www.cotopaxi.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

¹¹⁹ Cotopaxi, dostupno na : <https://www.cotopaxi.com/>, pristupljeno : 25.07.2022.

¹²⁰ Frank and Oak, dostupno na : <https://www.frankandoak.com/>, pristupljeno : 26.07.2022.

2019. godine predstavili su niz ambicioznih ciljeva koje su željeli postići do 2022. godine, a nakon 3 godine rada i svakodnevnih izazova napredak je sljedeći¹²¹ :

1. 78 % njihovog asortimana je odgovorno – 78 % njihovih proizvoda sadrži certificirana vlakna koja imaju niski utjecaj na okoliš
2. 100 % njihove traper kolekcije dizajnirano je na način da bude kružna – u prijevodu, to znači kako su sve njihove traperice dizajnirane na način da se mogu reciklirati. Izrađene su od savjesnih materijala i proizvodnih metoda, a 55 % njihova asortimana u vidu traperica sastoji se od recikliranih materijala
3. Manje od 13 % njihovih proizvoda sadrži poliester – od 2019. godine smanjili su upotrebu poliesteru za 22 %, a upotreba recikliranog poliesteru povećala se za 43 %. Uglavnom ga koriste u kolekciji odjeće kao što su majice i sl. kako bi potrošačima jamčili dugotrajnost i izdržljivost proizvoda
4. 100 % vune koju koriste u proizvodnji je ili reciklirana ili certificirana bez negativnih učinaka – vunu koju koriste u proizvodnji se ili reciklira ili dobiva s etičkih farmi koje prakticiraju holistički pristup upravljanju zemljom i stadima.

Osim navedenih ciljeva koji su mjerljivi i jasno definirani te postignuti, valja istaknuti kako su postavili i još neke ciljeve kao što su : uklanjanje plastike i poliesteru iz lanaca opskrbe, povećanje uporabe obnovljivih izvora energije te poticanje filozofije „zero – waste“ i njegovanje zajednica. Navedeni ciljevi samo su jedan od dokaza kako korporacija svoje poslovanje koristi kao snagu za dobro i uistinu radi na stvaranju koristi za sve ljude, zajednice i planet. Danas je Frank and Oak kompanija od 300 ljudi iz preko 20 različitih država.¹²² Nastoje utjeloviti svoje vrijednosti i prenijeti ih na svoje zaposlenike, potrošače, ali i ostale ljude kako bi shvatili da je potrebno više pažnje posvetiti društvu, okolišu i zajednicama. Svrha korporacije je oduvijek bila potaknuti bolji život. Veliku pažnju usmjeravaju na održivost i odgovornost, a u prilog tome ide i činjenica kako se 78 % proizvoda proizvodi održivim procesima i ekološki prihvatljivim materijalima.¹²³ Njihov dizajnerski tim neprestano traži načine kako bi korporacija stvarale proizvode s najmanjim utjecajem na planet, ljude i zajednice. Drastično su smanjili ambalažu i plastiku koja se koristi za otpremu, a sve kutije izrađene su od recikliranog papira. Polimerne vrećice se mogu kompostirati, a u svojim trgovinama pružaju mogućnost kupnje i uporabe

¹²¹ Frank and Oak, dostupno na : <https://www.frankandoak.com>, pristupljeno : 26.07.2022.

¹²² Frank and Oak, dostupno na : <https://www.frankandoak.com>, pristupljeno : 26.07.2022.

¹²³ Frank and Oak, dostupno na : <https://www.frankandoak.com>, pristupljeno : 26.07.2022.

višeputnih torbi. Trgovine i uredi izgrađeni su u partnerstvu s kanadskim obrtnicima koristeći reciklirane materijale i stvarajući minimalan otpad. Namještaj je nabavljen od lokalnih dobavljača. Konstantno unaprjeđuju proces proizvodnje i u njemu koriste mnogobrojne tehnologije kako bi potrošačima osigurali kvalitetan i pouzdan proizvod. Certificirani su od rujna 2019. godine¹²⁴, a B Corp certifikat i službeno potvrđuje kako su predani ispunjavanju najviših standarda koji se temelje na društvenim i ekološkim performansama. To u prijevodu znači da u svom poslovanju na svakom koraku balansiraju dobit sa svrhom svog poslovanja, društvenim i ekološkim aspektima, javnom transparentnošću te pravnom odgovornošću. Ukupan rezultat koji je korporacija postigla 2019. godine na B Impact Assessment-u je iznosio 81.7.¹²⁵

Slika 10 : Logo certificirane B korporacije – Frank and Oak

Frank And Oak

Izvor : Frank and Oak, 2022., <https://www.frankandoak.com>

8.4. Bombas

Bombas je certificirana B korporacija koja nudi donje rublje, majice, čarape i papuče za muškarce, žene i djecu. Čarape, donje rublje i majice su najtraženiji odjevni predmeti u skloništima za beskućnike. Bombas za svaki kupljeni predmet donira istu vrstu odjevnog predmeta, a zahvaljujući tom pokretu, Bombas je do sada donirao više od 50 milijuna osnovnih odjevnih predmeta kako bi pružili pomoć i zadovoljili potrebe beskućnika.¹²⁶ Uz pomoć kupaca i ostalih partnera koji surađuju s Bombas-om, korporacija nudi novu i čistu odjeću svima kojima je ona potrebna. Njihova je misija od prvog dana pomoći onima koji se susreću s beskućništvom i upravo zbog toga za svaki kupljeni artikal daruju jedan u ime kupca. Na početku su mislili kako je to dobra ideja, ali nisu mislili kako će postići baš ovakve rezultate. Kao što je i navedeno, do sada je donirano više od 50 milijuna proizvoda za više od 3 500 društvenih

¹²⁴ Frank and Oak, dostupno na : <https://www.frankandoak.com>, pristupljeno : 26.07.2022.

¹²⁵ Frank and Oak, dostupno na : <https://www.frankandoak.com>, pristupljeno : 26.07.2022.

¹²⁶ Bombas, dostupno na : <https://bombas.com/>, pristupljeno : 26.07.2022.

organizacija.¹²⁷ Velike napore ulažu u proizvodnju kvalitetnih proizvoda pa su tako proveli mnogo vremena u procesima istraživanja i razvoja kako bi u konačnici razvili kvalitetan i pouzdan proizvod za svoje potrošače.¹²⁸ Svaki je predmet podvrgnut rigoroznim testiranjima kako bi se pouzdano moglo utvrditi da je udoban i izdržljiv, a korporacija konstantno traži načine kako bi u proces proizvodnje implementirala nove inovacije i poboljšanja i osigurala dodatnu kvalitetu proizvoda za potrošače. Veliku pažnju usmjeravaju i na sitne probleme kod proizvoda kako bi bili u mogućnosti proizvesti najbolji mogući proizvod. U skloništima u kojima se nalaze beskućnici je nova odjeća od velike važnosti, a ova činjenica je snaga koja pokreće Bombas jer je važno napomenuti kako postoje da pomognu spomenutoj zajednici i osvjeste veliki problem o kojem se ne priča dovoljno. Kako rastu, njihova pomoć koju pružaju zajednici i naponi koje u to ulažu rastu zajedno s njima. Bombas surađuje sa skloništima, neprofitnim organizacijama i organizacijama koje su posvećene pružanju pomoći beskućnicima, potrebitima i ugroženim zajednicama i važno je napomenuti kako se ponose suradnjom s tim organizacijama.¹²⁹ Također, svjesni su kako je u svijetu prisutan velik broj nejednakosti. Ponosni su na razlike koje su prisutne u korporaciji i ne dijele ljude prema spolu, kulturi i ostalim čimbenicima koje ih oblikuju. Prepoznaju činjenicu kako ovi, ali i drugi čimbenici igraju veoma važnu ulogu u svakodnevnim izazovima s kojima se mnogi ljudi suočavaju. Jedna od suradnji koje svakako valja istaknuti je ona sa Resursnim centrom za transrodne osobe u Novom Meksiku.¹³⁰ Kroz ovu se suradnju potiče obrazovanje spomenutih osoba te izravne usluge u podršci takvih ili rodno nekonformnih osoba. Pružaju im pomoć putem centra u kojem gosti mogu : pristupiti besplatnom savjetovanju s terapeutima volonterima, dobiti pomoć pri traženju posla i sl. Još jedan od pokreta kojem su posvetili veliku pažnju je „Black Lives Matter“.¹³¹ Čvrsto podržavaju svoje afroameričke zaposlenike, partnere i cijelu afroameričku zajednicu. Rasna je nejednakost jedan od najvećih problema u Sjedinjenim Američkim Državama, a Afroamerikanci su i dalje tretirani kao nejednako važni članovi društva i postaju žrtve nasilja, uznemiravanja i ubojstava. Bombas vjeruje kako je potrebno poduzeti drastične korake kako bi se nepravdi i netoleranciji koja je prisutna diljem SAD-a

¹²⁷ Bombas, dostupno na : <https://bombas.com/>, pristupljeno : 26.07.2022.

¹²⁸ Bombas, dostupno na : <https://bombas.com/>, pristupljeno : 26.07.2022.

¹²⁹ Bombas, dostupno na : <https://bombas.com/>, pristupljeno : 26.07.2022.

¹³⁰ Bombas, dostupno na : <https://bombas.com/>, pristupljeno : 26.07.2022.

¹³¹ Bombas, dostupno na : <https://bombas.com/>, pristupljeno : 26.07.2022.

stalo na kraj. Shvaćaju kako je bitno nastaviti rasti i usmjeravati resurse za osnaživanje pozitivnih promjena u društvu. Isto tako, osim spomenutih društvenih utjecaja, predani su i mjerenju te smanjenju njihova utjecaja na okoliš. Dok je njihova misija kreirati i donirati udobnu odjeću odlučili su poduzeti i važan korak kritičke procjene vlastitog utjecaja na okoliš i to iskoristiti kako bi smanjili svoj negativan učinak na okoliš. Za početak, povezali su se s brojnim stručnjacima kako bi izmjerili i smanjili njihov trenutni ugljični otisak. Isto tako, surađuju sa stručnjacima koji im pomažu u nabavi kvalitetnih materijala koji se mogu reciklirati i koji nemaju negativan utjecaj na okoliš.¹³² Detaljno su proučili svoj lanac opskrbe kako bi bili u mogućnosti i na taj način smanjiti daljnji negativan utjecaj na okoliš. Budući da proizvode proizvode koji su izdržljivi i dugotrajni na taj način smanjuju količinu otpada. Bombas je certificirana B korporacija od prosinca 2017. godine, a rezultat koji su ostvarili na B Impact Assessment-u je 2022. godine iznosio 96.6.¹³³

Slika 11 : Logo certificirane B korporacije Bombas

Izvor : Bombas, 2022., <https://bombas.com/>

8.5. Tentree

Tentree je certificirana B korporacija koja se bavi proizvodnjom odjeće koristeći najodrživije i najudobnije materijale. Valja napomenuti kako korporacija za svaki kupljeni artikl sadi 10 stabala kako bi pomogla u stvaranju pozitivnog učinka na okoliš.¹³⁴ Sadnjom drveća za svaki kupljeni artikl čine veliki korak ka pozitivnoj promjeni i pokazuju da pridaju veliku pozornost stvaranju pozitivnih i trajnih učinaka na planet na kojem živimo. Do sada je korporacija posadila 77 279 203 stabala. Sve

¹³² Bombas, dostupno na : <https://bombas.com/>, pristupljeno : 26.07.2022.

¹³³ Bombas, dostupno na : <https://bombas.com/>, pristupljeno : 26.07.2022.

¹³⁴ Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

što rade temelji se na poboljšanju planeta, a sadnja drveća je jedan od projekata u njihovom svakodnevnom poslovanju koji zasigurno ostavlja najviše traga.¹³⁵ Međutim, shvaćaju kako je potrebno puno više rada i truda kako bi se pokrenule pozitivne promjene pa tako stalno traže inovativne načine za proces proizvodnje i izradu odjeće s najmanjim mogućim učinkom. Smatraju kako bi planet na kojem živimo trebao biti na prvom mjestu i kod donošenja odluka veoma su fokusirani na to da se stvaraju pozitivne promjene za planet i ljude. Projekt sadnje drveća ima ogromne pozitivne posljedice na veoma zagađeni okoliš. Posađena stabla uklonila su milijune tona CO₂ iz atmosfere i pošumila preko 5 000 hektara zemlje. Do 2030. godine planiraju posaditi milijardu stabala čime daju do znanja da i dalje nastavljaju sa svojom misijom građenja ugodnijeg i boljeg planeta za sve ljude i zajednice.¹³⁶ Suraduju s brojnim dobrotvornim organizacijama diljem svijeta koje su također uključene u projekte za sadnju drveća i rehabilitaciju prirodnih ekosustava.¹³⁷ Vjeruju kako sve velike promjene počinju malim promjenama i neprestano rade na edukaciji potrošača i ostalih ljudi kako bi ih potaknuli da i oni krenu s promjenama koje će se pozitivno odraziti na sve ljude, zajednice i planet. Njihovo se poslovanje temelji na vrijednostima kao što su transparentnost, održivost i poštovanje prema ljudima. Što se tiče transparentnosti, svaki proizvod Tentree-a priča priču o misiji korporacije, a to je da se zaštiti svijet u kojem živimo i unaprijedi život ljudi koji na tom planetu i žive.¹³⁸ Smatraju kako održivost može i mora biti jednostavna i primjenjiva za sve. Spomenute temeljne vrijednosti tjeraju korporaciju da konstantno pronalazi najbolje materijale koji se nabavljaju na odgovoran način i jamče potrošačima kvalitetu i pouzdanost. Isto tako, u svom lancu opskrbe od dobavljača također zahtijevaju da se njihovo poslovanje temelji na transparentnosti, odgovornosti i održivosti.¹³⁹ Od partnera zahtijevaju da imaju što manji ekološki učinak i da se sa zaposlenicima postupa na pošten i dostojanstven način. Ponosni su što su certificirana B korporacija što znači da je njihovo poslovanje temeljeno ne samo na stvaranju financijske dobiti, nego i na stvaranju koristi za sve zaposlenike, zajednice i okruženje u kojem posluju. Nastoje stvoriti dobrobiti za svoje zaposlenike kroz etička radna prava i sigurna radna mjesta. Svjesni su kako su modna i tekstilna industrija jedni od najvećih zagađivača i

¹³⁵ Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

¹³⁶ Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

¹³⁷ Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

¹³⁸ Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

¹³⁹ Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

najvećih potrošača prirodnih resursa na svijetu. Zbog toga su posvećeni pronalaženju i nabavci najodrživijih materijala.¹⁴⁰ Njihova odgovornost nije samo osigurati što manji učinak na okoliš, već i pronaći bolja, zdravija i ekološki progresivna rješenja za svoje kupce. Materijali prolaze rigorozne standarde koji omogućavaju da su proizvodi izrađeni od ekološki osvještenih materijala koji su ugodni za nošenje. Istražili su tri glavna čimbenika utjecaja na okoliš, a to su¹⁴¹ : voda, otpad i emisije ugljika. Uz suradnju sa grupom GreenStep analizirali su svoje trenutne i nadolazeće proizvodne linije kako bi mogli identificirati razinu svog učinka.¹⁴² Na taj način mogu smanjiti negativne učinke na okoliš i konstantno rade na implementaciji praksi koje to i omogućavaju. Smatraju kako je Tentree više od obične korporacije – to je tim nadahnutih, ekološki orijentiranih ljudi koji uvodi promjene po pitanju održivosti i odjeće. Vjeruju kako velike promjene počinju s onim malima i nastoje ukazati na to kako je svaka sitnica, pa i ona najmanja itekako važna. Kao korporacija koja je vođena svrhom paze na to da je svaka njihova aktivnost i poslovna odluka u potpunosti u skladu s njihovim vrijednostima. Prilikom donošenja poslovnih odluka u obzir najprije uzimaju planet i ljude. Vjeruju u pravedan, uključiv i održiv svijet i svaki dan rade na tome da se to ostvari.¹⁴³ Isto tako, veliku pažnju usmjeravaju i na svoje zaposlenike te stvaranje pozitivne radne atmosfere, a neke od brojnih pogodnosti koje pružaju svojim zaposlenicima su : prošireni plan zdravstvene skrbi, velikodušno plaćeni slobodni dani, mogućnost rada od kuće i fleksibilno radno vrijeme, dodatna obuka i razvoj, popusti za zaposlenike. Tentree je certificirana B korporacija od svibnja 2016. godine, a rezultat koji su ostvarili 2018. godine na B Impact Assessment-u je iznosio 124.6.¹⁴⁴

Slika 12 : Logo certificirane B korporacije Tentree

Izvor : Tentree, 2022., <https://www.tentree.ca>

¹⁴⁰ Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

¹⁴¹ Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

¹⁴² Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

¹⁴³ Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

¹⁴⁴ Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 27.07.2022.

9. Zaključak

Svrha i „obveza“ certificiranih B korporacija, neovisno o tome kojom se djelatnosti bave, je osim stvaranja financijskih dobiti, stvarati pozitivne učinke za sve ljude, zajednice i planet. Činjenica je kako se u današnjem svijetu sve više pažnje usmjerava na stvaranje pozitivnih promjena te stvaranju pozitivnih učinaka u društvenim i ekološkim segmentima. Potrošači, mediji, zaposlenici i javnost danas imaju sve veću važnost prilikom stvaranja ugleda korporacije zbog činjenice kako se u obzir ne uzimaju samo stvaranje financijske dobiti i kvaliteta proizvoda, već se sve više gleda i na cjelokupno poslovanje korporacija i društvene i socijalne učinke koje te korporacije stvaraju svojim poslovanjem i aktivnostima. Zbog toga su korporacije potaknute poslovati upravo na takav način i svoje poslovanje koristiti kao snagu za stvaranje dobra, a poslovanje certificiranih B korporacija temelji se upravo na tim vrijednostima. Njihova je svrha stvarati bolji svijet i društvo prilikom čega moraju zadovoljavati rigorozne standarde. Postoji velik broj korporacija koje za sebe mogu reći kako djeluju na društveno odgovoran način, međutim, samo one koje posjeduju B Corp certifikat za sebe mogu reći kako uistinu rade za dobrobit zajednice, ljudi, okoliša i planeta. Svoje poslovanje ne temelje isključivo na stvaranju financijske dobiti, iako je i ona važan aspekt njihova poslovanja jer bez nje ne bi mogle poslovati i opstati, već u obzir uzimaju i mnogo šire ciljeve i vrijednosti. Važno je napomenuti kako certificirane B korporacije ne žele biti najbolje na svijetu, nego najbolje za svijet. B Corp pokret u suvremenom poslovanju ima sve važniju ulogu i u nekoliko je posljednjih godina, zahvaljujući B Lab-u i regionalnim zajednicama kao što su B Lab Europe, Sistema B i dr., doživio strahovit rast i razvoj. Certificirane B korporacije su certificirane od strane B Lab-a, a u svom poslovanju zadovoljavaju rigorozne standarde po pitanju društvenih i ekoloških aspekata te odgovornosti i transparentnosti. U svom poslovanju podjednaku brinu o svim dionicima i veoma su posvećene zadovoljavanju njihovih potreba, nevisno o tome da li se radi o zaposlenicima, potrošačima, dioničarima, zajednici ili dobavljačima. Zbog činjenice da B Corp pokret u svijetu poprima sve značajniju ulogu, moguće je da će uistinu i promijeniti smisao današnjeg poslovanja što će utjecati na tradicionalne korporacije koje će proširiti svoj smisao i svrhu poslovanja na način da će svoje aktivnosti i poslovne odluke temeljiti na stvaranju koristi za sve ljude, zajednice i planet. Zbog specifičnog načina poslovanja certificiranih B korporacija, koje se ne temelji samo na

stvaranju financijskih, već i na stvaranju društvenih i ekoloških učinaka, činjenica je kako spomenute korporacije svojim poslovanjem donose pozitivne učinke na raznim područjima kao što su zajednice, radnici, potrošači, okoliš i sl. Isto tako, valja napomenuti kako B Lab Global uz pomoć svojih regionalnih organizacija donosi velike promjene na području gospodarstva i svojim aktivnostima nastoji potaknuti pozitivne promjene na navedenom području, kako bi sve korporacije svoje poslovanje usmjerile ne isključivo na stvaranje financijske dobiti, već i na stvaranje pozitivnih učinaka na društvo, samo gospodarstvo i okoliš. U empirijskom su se dijelu rada odabrale certificirane B korporacije Mpowerd, Cotopaxi, Frank & Oak, Bombas i Tentree, a svaka od navedenih korporacija svojim poslovanjem pozitivno utječe na društvo i okoliš i tako zaista provodi temeljna načela B Corp pokreta.

10. Popis literature

1. Akepa, *What is B Corp certification*, dostupno na : <https://thesustainableagency.com/blog/what-is-b-corp-certification/>, pristupljeno : 02.04.2022.
2. B Lab, B Impact Assessment, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/programs-and-tools/b-impact-assessment>, pristupljeno : 14.04.2022.
3. B Lab, B Lab Europe, dostupno na : <https://bcorporation.eu/>, pristupljeno : 08.05.2022.
4. B Lab, Global Network – Global partners bring our global theory of change to life, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/movement/global-network>, pristupljeno : 25.04.2022.
5. B Lab, Global Policy & Advocacy, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/programs-and-tools/policy-and-advocacy>, pristupljeno : 29.04.2022.
6. B Impact Assessment, dostupno na : <https://bimpactassessment.net/how-it-works/compare-your-impact>, pristupljeno : 16.04.2022.
7. B Lab, About B Corps, Dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/certification>, pristupljeno : 21.03.2022.
8. B Lab, About B Lab, Dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/certification>, pristupljeno : 09.04.2022.
9. B Lab, B Lab SAD i Kanada, dostupno na : <https://usca.bcorporation.net/our-theory-of-change/>, pristupljeno : 04.05.2022.
10. B Lab, B Lab UK, dostupno na : <https://bcorporation.uk/about-b-lab-uk/our-strategy/#>, pristupljeno : 06.05.2022.
11. B Lab, Sistema B, dostupno na : <https://www.sistemab.org/en/welcome/>, pristupljeno : 30.04.2022
12. B Lab, The legal requirement for Certified B Corporations, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/about-b-corps/legal-requirements>, pristupljeno : 21.04.2022.
13. B Lab, Theory of change – Imagine a world where all stakeholder – not just shareholders – are valued and prioritized, dostupno na : <https://www.bcorporation.net/en-us/movement/theory-of-change>, pristupljeno : 25.04.2022.

14. B LAB, Why It Pays To Become a Certified B Corp. Dostupno na: <https://pardot.bcorporation.net/WhyItPaystoBecomeACertifiedBCorp>, pristupljeno : 23.04.2022.
15. Bombas, dostupno na : <https://bombas.com/>, pristupljeno : 11.05.2022.
16. Blackman A., *What is a B Corporation*, dostupno na : <https://business.tutsplus.com/tutorials/what-is-a-b-corporation--cms-35809>, pristupljeno : 03.04.2022.
17. Bright A., *The B Impact Assessment : What are the Requirements to be a B Corp?*, dostupno na : <https://growensemble.com/b-impact-assessment/>, pristupljeno : 14.04.2022.
18. Cotopaxi, dostupno na : <https://www.cotopaxi.com/>, pristupljeno : 10.05.2022.
19. Frank and Oak, dostupno na : <https://www.frankandoak.com/>, pristupljeno : 11.05.2022.
20. Honeyman R., *The B Corp Handbook : How to use business as a force for good*, 1. izdanje, San Francisco: Berret-Koehler Publishers, Inc., 2014.
21. Honeyman R. i T. Jana, *The B Corp Handbook – How you can use business as a force for good*, 2. izdanje, dostupno na : file:///C:/Users/User/Downloads/the-b-corp-handbook-how-you-can-use-business-as-a-force-for-good-9781523097531-1523097531_compress.pdf#page=40&zoom=100,0,0, pristupljeno : 20.03.2022.
22. Ivaniš M., *Društveno poduzetništvo – poluga društava blagostanja*, Rijeka, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, 2018.
23. S.Lacmanović i D. Milec, *THE RELEVANCE AND DISTRIBUTION OF CERTIFIED B CORPORATIONS IN THE EUROPEAN UNION ECONOMY*, dostupno na : https://www.esd-conference.com/upload/book_of_proceedings/Book_of_Proceedings_esdZagreb2018_Online.pdf, pristupljeno : 19.04.2022.
23. M Powered, dostupno na : <https://mpowerd.com/>, pristupljeno : 09.05.2022.
24. Marquis C., *Why it pays to become a Certified B Corporation – Making the business case for the B impact assessment*, dostupno na : <https://cpb-us-e1.wpmucdn.com/blogs.cornell.edu/dist/d/4317/files/2020/09/Why-it-Pays-FINAL-updated.pdf> , pristupljeno : 01.04.2022.
26. Matešić M. i D. Pavlović i D. Bartoluci, *Društveno odgovorno poslovanje*, Zagreb, VPŠ Libertas, 2015.

27. Milec D., *B korporacije kao model poslovanja po socio ekonomskim principima*, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A932/datastream/PDF/view>, pristupljeno : 23.03.2022.
28. Sachs J.D., *Doba održivog razvoja*, I. izdanje, Centar za međunarodnu suradnju i održivi razvoj, 2014.
29. Sistema B, Brazil, dostupno na : <https://www.sistemabbrasil.org/sobre>, pristupljeno : 03.05.2022.
30. Stammer R., „It pays to become a B Corporation“, *Harvard Business Review*, 2016., dostupno na : <https://hbr.org/2016/12/it-pays-to-become-a-b-corporation>, pristupljeno : 25.03.2022.
31. Stipanović M., *Analiza pokazatelja društvenog utjecaja u okviru certifikata B Corp*, dostupno na : <https://zir.nsk.hr/islandora/object/unipu%3A6128/datastream/PDF/view>, pristupljeno : 21.03.2022.
32. Tentree, dostupno na : <https://www.tentree.ca/>, pristupljeno : 12.05.2022.

11. Popis slika

Stranica

Slika 1. Oznaka certificirane B korporacije	6
Slika 2. Oznaka B Lab-a	20
Slika 3. Primjer izvješća certificirane B korporacije PATAGONIA	23
Slika 4. Usporedba utjecaja korporacije King Arthur koja proizvodi brašno u odnosu na ostale korporacije koje su prošle B Impact Assessment	24
Slika 5. Primjer praksi koje će certificiranoj B korporaciji Dancing Deer omogućiti poboljšanje utjecaja	25
Slika 6. Deklaracija o međuovisnosti	29
Slika 7. Rast certificiranih B korporacija u Velikoj Britaniji	43
Slika 8. Logo certificirane B korporacije Mpowerd	50
Slika 9. Logo certificirane B korporacije Cotopaxi	52
Slika 10. Logo certificirane B korporacije – Frank and Oak	54
Slika 11. Logo certificirane B korporacije Bombas	56
Slika 12. Logo certificirane B korporacije Tentree	58

12. Popis tablica

Tablica 1. Zastupljenost certificiranih B korporacija u europskim državama	34
Tablica 2. Visina godišnjih naknada za certificirane B korporacije koje se nalaze u Latinskoj Americi	38

Sažetak

Certificirane B korporacije su korporacije koje zadovoljavaju rigorozne standarde po pitanju društvenih i ekoloških aspekata te javne transparentnosti i odgovornosti. B Corp pokret započeo je 2006. godine, a kreiran je od strane neprofitne organizacije B Lab. B Corp pokret je nastao kako bi se u korporacijama uspostavio novi model poslovanja, koji bi osim na stvaranje financijske dobiti, bio usmjeren i na stvaranje koristi u društvenim i ekološkim segmentima za sve ljude, zajednice i planet. U trenutku pisanja u svijetu je prisutno 5.279 certificiranih B korporacija, koje zapošljavaju 433 875 radnika, a djeluju u 156 različitih industrija i 83 različite zemalje. Certificirane B korporacije svoje poslovanje koriste kao snagu za dobru i nastoje svijet učiniti boljim mjestom te se ne natječu kako bi bile najbolje korporacije na svijetu, već najbolje za svijet. Ukoliko korporacija želi proći proces certifikacije, mora proći nekoliko koraka, a najvažniji su svakako ispunjavanje online alata B Impact Assessment, zadovoljavanje zakonske i pravne regulative te potpisivanje B Corp Deklaracije o međuovisnosti. Nakon certifikacije korporacije postaju dijelom globalne zajednice, a posjedovanje certifikata im omogućava brojne prednosti u odnosu na tradicionalne korporacije : privlačenje i zadržavanje talentiranih radnika, stvaranje povjerenja kod svih dionika, stvaranje pozitivnog imidža u javnosti, dodatno privlačenje investitora. B Corp certifikat u odnosu na druga ograničena ocjenjivanja postrojenja, proizvoda i usluga nudi opsežnu sliku cijele kompanije, a B Impact Assessment je usmjeren na 5 ključnih područja poslovanja korporacije, a to su : upravljanje, zaposlenici, zajednica, okoliš i potrošači. B Lab Global ujedinjuje skupinu globalnih, regionalnih i nacionalnih organizacija te pokreće B Corp pokret. Isto tako, radi na mobilizaciji svojih regionalnih zajednica B Corp pokreta kako bi razvijali ekosustave i partnerstva s ciljem preoblikovanja ekonomije, koja će osim na ekonomske biti usmjerena i na socijalne i ekološke ciljeve. U radu su navedeni konkretni pokazatelji koji ukazuju na to da B Lab zajedno sa svojim regionalnim organizacijama te certificiranim B korporacijama stvara pozitivne učinke na ekonomiju i društvo. Certificirane B korporacije sa svojim načinom poslovanja donose pozitivne učinke na području zajednice, potrošača, radnika, okoliša te upravljanja kompanijama, a s druge strane B Lab zajedno sa svojim regionalnim organizacijama putem provođenja raznih inicijativa i planova u velikoj mjeri doprinosi stvaranju pozitivnih učinaka na području gospodarstva i provođenja promjena u gospodarstvu

kako bi kompanije svoje poslovanje koristile kao snagu za dobro. Osim B Lab-a Europe, sistema B te b Lab UK-a, koje su jedne od najaktivnijih organizacija u promociji B Corp pokreta, valja spomenuti i ostale organizacije kao što su : B Lab Korea, B Lab Singapore, B Lab Market Builder China, B Lab East Africa & South Africa, B Lab Hong Kong & Macau, B Lab U.S. & Canada... Organizacije svojim radom i aktivnostima nastoje utjecati na korporacije i potaknuti ih da svoje poslovanje ne usmjeravaju isključivo na financijske aspekte, već da svoje poslovanje koriste kao snagu za dobro i pozitivno utječu na društvo i okoliš.

Ključne riječi : certificirane B korporacije, B Lab, B Corp pokret, B Impact Assessment, B Lab Europe, Sistema B, prednosti i izazovi poslovanja certificiranih B korporacija

Summary

Certified B corporations are corporations that meet rigorous standards regarding social and environmental aspects, as well as public transparency and accountability. The B Corp started in 2006 and was created by the non-profit organization B Lab. The B Corp was created in order to establish a new business model in corporations, which, in addition to creating financial profit, would also be aimed at creating benefits in social and environmental segments for all people, communities and planet. At the time of writing, there were 5,279 certified B corporations worldwide employing 433,875 workers, operating in 156 different industries and 83 different countries. Certified B corporations use their business as a force for good and strive to make the world a better place and they do not compete to be the best corporations in the world, but the best for the world. If the corporation wants to go through the certification process, it must go through several steps. The most important steps are certainly the completion of the B Impact Assessment online tool, compliance with laws and legal regulations and the signing of the B Corp Declaration on Interdependence. After certification, corporations become part of the global community. Having a certificate provides them with numerous advantages compared to traditional corporations: attracting and retaining talented workers, creating trust among all stakeholders, creating a positive image in the public and attracting additional investors. Compared to other limited assessments of facilities, products and services, the B Corp certification offers a comprehensive picture of the entire company and the B Impact Assessment focuses on 5 key areas of the corporation operations: management, employees, community, environment and consumers. B Lab Global unites a group of global, regional and national organizations and launches the B Corp movement. It is also working to mobilize its regional communities of the B Corp movement to develop ecosystems and partnerships with the aim of reshaping the economy, which will focus not only on economic but also on social and environmental goals. The paper contains specific indicators that indicate that B Lab, together with its regional organizations and certified B corporations, creates positive effects on the economy and society. Certified B corporations with their way of doing business bring positive effects in the field of community, consumers, workers, environment and company management. On the other hand, B Lab together with its regional organizations through the implementation of various

initiatives and plans contributes to a large extent of the creation of positive effects in the field of economy and implementing changes in the economy so, that companies use their operations as a force for good. In addition to B Lab Europe, system B and B Lab UK, which are one of the most active organizations in the promotion of the B Corp movement, other organizations should also be mentioned such as: B Lab Korea, B Lab Singapore, B Lab Market Builder China, B Lab East Africa & South Africa, B Lab Hong Kong & Macau, B Lab U.S. & Canada. Through their work and activities, organizations try to influence corporations and encourage them not to focus their business exclusively on financial aspects, but to use their business as a force for good and positively influence society and the environment.

Key words: certified B corporations, B Lab, B Corp (corporation), B Impact Assessment, B Lab Europe, System B, advantages and challenges of operating with certified B corporations